

ΙΕΡΟΣΑΛΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ, ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ
ΚΑΙ ΣΟΥΦΛΙΟΥ «ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΣΤΑΝΙΤΣΑΣ»

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ο Αδριανουπολίτης Πατριάρχης Κύριλλος ο
ΣΤ' και η συμβολή του στην μεταρρύθμιση
της μουσικής γραφής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ – ΜΟΥΣΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ – ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ – ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ 15-17 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023

Επιμέλεια Εντύπου:

Γεώργιος Πατρώνας, Ιωάννης Ρουκούδης

© ΕΥΔΡΟΜΟΥΝΤΕΣ 2023

Σχετικά με το Συνέδριο

Το Α΄ ιεροψαλτικό συνέδριο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης «Οικουμενικός Πατριάρχης Κύριλλος ο Στ΄ ο Ανδριανουπόλεως» συνιστά πρόταση του Ιεροψαλτικού Πολιτιστικού Συλλόγου της Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου, Ορεσιτιάδος και Σουφλίου “Θρασύβουλος Στανίτσας” και τελεί υπό την αιγίδα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Η διεξαγωγή και η πραγματοποίηση του συνεδρίου θα λάβει χώρα το τριήμερο 15 έως 17 Ιουνίου 2023. Το παρόν συνέδριο προτάσσει την αναζήτηση, εμβάθυνση, επιστημονική έρευνα και μουσικολογική προσέγγιση θεμάτων που εδράζονται στην ιστορία, ερμηνεία, θεωρία και διδακτική της ψαλτικής επιστήμης και τέχνης. Παράλληλα, η θεωρητική διάσταση της διοργάνωσης δίνει την θέση της στις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που διεξάγονται, αλλά και στην συμμετοχή των συνέδρων στην τέλεση της θείας λειτουργίας στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό των Αγίων Θεοδώρων στην πόλη της Ορεσιτιάδας.

Σε συνεργασία με τον ιεροψαλτικό πολιτιστικό σύλλογο της ακριτικής Ιεράς Μητροπόλεως, η ερευνητική ομάδα “Ευδρομόντες” με επικεφαλής και επιστημονικά υπεύθυνο τον κ. Γεώργιο Πατρώνα, επίκουρο καθηγητή του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, συμμετέχει ενεργά ώστε το τρίπολο: επιστημονική παρουσία, καλλιτεχνική δράση και οργανωτική υποστήριξη να λάβει σάρκα και οστά. Ειδικότερα, η ερευνητική ομάδα απαρτίζεται από νέους επιστήμονες που ασχολούνται με την μελέτη θεμάτων που έχουν ως ερευνητικό επίκεντρο την ψαλτική τέχνη: βυζαντινή μουσικολογία, ερμηνεία και εκτέλεση, διδακτική της ψαλτικής, θεολογία και μουσική, θέματα που αναδεικνύονται, εμπεριέχονται και εξετάζονται στις εισηγήσεις των μελών. Παράλληλα, με την παρουσία της στον χώρο της βυζαντινομουσικολογικής κοινότητας, η ομάδα διακρίνεται και για την καλλιτεχνική της δράση στο μουσικό γίγνεσθαι και στο καλλιτεχνικό συγκείμενο. Η ερμηνεία της βυζαντινής και παραδοσιακής μουσικής συνιστούν το βασικό καλλιτεχνικό της προφίλ, το οποίο διαφαίνεται με την συμμετοχή της ομάδας σε πλήθος πολιτιστικών οργανώσεων, μουσικών και λατρευτικών εκδηλώσεων σε όλη την ελληνική επικράτεια. Στο παρόν συνέδριο, τα μέλη της ερμηνεύουν ύμνους της βυζαντινής ψαλτικής μελοποιίας, καθώς και παραδοσιακά τραγούδια. Τέλος, όλα τα προαναφερθέντα δεν δύνανται να πραγματοποιηθούν, εάν απουσιάζει το ανθρώπινο δυναμικό από τον τομέα της οργάνωσης. Για τον λόγο αυτό τα μέλη της ομάδας έχουν αναλάβει την συνδιοργάνωση του Συνεδρίου, συμβάλλοντας στην απρόσκοπτη διεξαγωγή των συνεδρίων και των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.

Ο Πρόεδρος του Ιεροψαλτικού Συλλόγου
Ι.Μ.Δ.Ο.Σ.

Μαργαρίτης Αστεριάδης

Ο Πρόεδρος της Επιστημονικής και
Οργανωτικής Επιτροπής

Γεώργιος Πατρώνας
Επίκουρος Καθηγητής ΠΑΜΑΚ

ΠΕΜΠΤΗ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

1	20:30	ΑΣΤΕΡΙΑΔΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ	ΑΝΟΙΓΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ – ΚΑΛΟΣΩΡΙΣΜΑ ΣΥΝΕΔΡΩΝ ΩΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΙΕΡΟΨΑΛΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ Ι.Μ.Δ.Ο.Σ.
2		ΠΑΤΡΩΝΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΩΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΠ.ΕΠ & ΟΡΓ. ΕΠ.
3			ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ: <ul style="list-style-type: none">▪ Π. ΛΑΖΑΡΟΣ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ, ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ – ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ▪ Π. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΠΑΡΗΣ, ΑΡΧΙΜ. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ▪ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΑΡΧΩΝ ΜΟΥΣΙΚΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΗΣ Μ.τ.Χ.Ε.▪ ΠΑΤΡΩΝΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΑΡΧΩΝ ΥΜΝΩΔΟΣ ΤΗΣ Μ.τ.Χ.Ε.▪ ΧΑΤΖΗΧΡΟΝΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΑΡΧΩΝ ΥΜΝΩΔΟΣ ΤΗΣ Μ.τ.Χ.Ε.▪ ΣΑΛΑΜΑΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ ΤΗΣ Ι. Μ. ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ▪ ΣΙΟΥΦΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, ΠΡΩΤΕΚΔΙΚΟΣ ΤΗΣ Μ.τ.Χ.Ε.
4		ΠΑΠΑΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ	ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΩΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ
5		ΣΠΥΡΑΚΗ ΕΛΕΝΗ	ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΩΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
6		ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΩΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΟΜ.Σ.Ι.Ε.)
7	21:10	ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΟΜΙΛΙΑ «Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΤΟΥ ΣΤ' ΤΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΤΗ, ΣΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΡΑΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ».
8	21:20		ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΟΥ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ, ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ ΚΑΙ ΣΟΥΦΛΙΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ Κ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
9			ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ ΑΡΧΟΝΤΩΝ -ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ

21:30

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Suita Μπερεκέτη no 7

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μπορεί άραγε η βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική παράδοση να συνεργήσει με άλλα μουσικά είδη ή ακόμα και με άλλες τέχνες;

Ο καθηγητής Γεώργιος Πατρώνας ήδη από το 2014 στο πλαίσιο του μαθήματος "Εισαγωγή στην βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική", μας απαντά στο ερώτημα αυτό, έχοντας συνθέσει 6 suites με το όνομα "Suita Μπερεκέτη" για όργανα, φωνή, χορωδία, αντρικό και γυναικείο βυζαντινό χορό, ισοκράτες, αναγνώστη, ηθοποιό, αγιογράφο κ.α.

Με αφορμή την παραπάνω «ιδέα», ο φοιτητής του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Γεώργιος Κωσταβασίλης, εμπνεύστηκε την 7^η αυτή suite, στην οποία θα δούμε πώς η βυζαντινή εκκλησιαστική και η λόγια οθωμανική μουσική παράδοση μπορούν να συμπράξουν αρμονικά μέσα από ένα "διάλογο" δύο συνθετών, του Πέτρου Μπερεκέτη και του Cemil Bey.

Επιλογές από τα κρατήματα του οκτάηχου «Θεοτόκε Παρθένη» (στους ήχους: πρώτο, πλάγιο του δευτέρου, τρίτο και πλάγιο του πρώτου) θα ερμηνευτούν μαζί με το mihaayger saz semai από το ιδιόρρυθμο κουαρτέτο: καλοφωνάρης, ισοκράτες, ποντιακή λύρα και πολιτικό λαούτο.

Καλοφωνάρης: Γεώργιος Πατρώνας

Ισοκράτες: Ελπίδα Τσάμη, Λευτέρης Καρέτσος

Ποντιακή λύρα: Βασίλης Μαυρομουστακίδης

Πολίτικο λαούτο: Γιώργος Κωσταβασίλης

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1^η (08:30 – 10:00)

Πρόεδρος: Ιωάννης Λιάκος, Επίκουρος Καθηγητής ΑΠΘ.

1	08:30	Γεώργιος Δροσάκης	«Η διδασκαλία της εκκλησιαστικής μουσικής στην Ε΄ και ΣΤ΄ Πατριαρχική Σχολή και τους Μουσικούς Συλλόγους της Πόλης. Η προσφορά του Γεωργίου Ραιδεστικού του Β΄, Πρωτοψάλτου της Μ.τ.Χ.Ε.».
2	08:45	Ελευθέριος Καρέτσος	«Σύντομα στιχηρά Αυτόμελα του Πέτρου Βυζαντίου, διδακτικές προσεγγίσεις».
3	09:00	Αθανάσιος Κόκορης	«Δύο βιωματικά παραδείγματα διδασκαλίας της Βυζαντινής Μουσικής στην Επαρχία. Η εκπλήρωση μιας "προφητείας"».
4	09:15	Ραφαήλ Ασδρές	«Η οργάνωση του αναλογίου και της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής στον Ιερό Ναό Αγ. Γεωργίου Νέων Μουδανιών».
5	09:30	Άγγελος Σέφκας	«Η Τέχνη της εκφώνησης από τον 19ο στον 20ο αι. Τα παραδείγματα των ιεροψαλτών, Γεωργίου του Ραιδεστικού Β' και Ιακώβου Ναυπλιώτου».
6	09:45	ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2^η (10:00 – 11:30)

Πρόεδρος: Ευαγγελία Σπυράκου, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό ΠΑΜΑΚ.

7	10:00	Ιωάννης Ρουκούδης	«Η βυζαντινή μουσική στα νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των μουσικών σχολείων. Ο ρόλος τους στη διδακτική διαδικασία».
8	10:15	Χαράλαμπος Σιούφας	«Η Ψαλτική Τέχνη και ο σεβασμός στην Πατριαρχική Ψαλτική Παράδοση».
9	10:30	Γεώργιος Χατζηχρόνογλου	«Διδακτέα ύλη – γενικός ιεροψαλτικός προσανατολισμός νέες προτάσεις».
10	10:45	Χαράλαμπος Διαφωνίδης	«Η διδακτική της Ψαλτικής Τέχνης κατά τον εκ Μαδύτου Χρύσανθο».
11	11:00	Εμμανουήλ Ξυνάδας	«Η συμβολή των Θρακιωτών στις πρώτες εκδόσεις βιβλίων εκκλησιαστικής μουσικής στο Βουκουρέστι και την Κωνσταντινούπολη».
	11:15	ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3^η (11:30 – 12:45)

Πρόεδρος: Γεώργιος Πατρώνας, Επίκουρος Καθηγητής ΠΑΜΑΚ.

12	11:30	π. Νεκτάριος Πάρης	«Το εξαποστειλάριο "Τον Νυμφώνα σου βλέπω"».
13	11:45	Ιωάννης Λιάκος	«Οι εκ Μαδύτου Αγιορείτες μελουργοί».

14	12:00	Ευαγγελία Σπυράκου	«Περί της μουσικής εκπαίδευσης του επαγγελματία Βυζαντινού Ψάλτη και Αναγνώστη: ζητήματα μεθοδολογίας, μαθησιακών αποτελεσμάτων και ηλικιακών επιπέδων».
15	12:15	Γρηγόριος Παπαγιάννης	«Πρακτική Ψαλμωδία: Πειραματισμοί επί της διδακτικής».
16	12:30	ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	«Το εξαποστειλάριο "Τον Νυμφώνα σου βλέπω"».

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4^η (12:45 – 14:15)

Πρόεδρος: Βασίλειος Βασιλείου, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό ΠΑΜΑΚ.

17	12:45	Δημήτριος Δεληχριστάκης	«Η Ακολουθία του νεοφανούς Οσίου Ευδοκίμου του Βατοπαιδινού».
18	13:00	Ιωάννης Κατσούλης	«Σύγχρονες εκπαιδευτικές μέθοδοι και η εφαρμογή τους στην διδασκαλία της εκκλησιαστικής μουσικής».
19	13:15	Χρυσόστομος Χατζηγεωργίου	«Καταγραφή και συγκριτική μελέτη μουσικών θέσεων από τα Ειρμολόγια του Πέτρου Πελοποννησίου και του Ιωάννου Πρωτοψάλτου με σύγχρονες τεχνικές».
20	13:30	Στέργιος Αλούρδας –
Ιωάννης Παντελίδης	«Η βυζαντινή ψαλτική παράδοση συναντά την προσχολική ηλικία. Η περίπτωση εφαρμογής σε ιδιωτικό νηπιαγωγείο της Μακεδονίας».
21	13:45	Χαράλαμπος Συμεωνίδης	«Η ψαλτική ως κατεξοχήν τέχνη και επιστήμη δια βίου μάθησης».
22	14:00	Χρυσοβαλάντης Ιωαννίδης	«Η ερμηνεία της σημειογραφίας της Νέας Μεθόδου στο πλαίσιο του Νέου Στιχηραρίου, σύμφωνα με την παράδοση της Μ.τ.Χ.Ε.».
	14:15	ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	

14:30 – 15:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ | ΦΑΓΗΤΟ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5^η (15:30 – 16:30)

Ερμηνεία - Εκτέλεση, Διδακτικές προσεγγίσεις. Εργαστήριο.

23	15:30	Γεώργιος Πατρώνας –
Ευαγγελία Σπυράκου	«Η διδασκαλία του Ακαθίστου Ύμνου στο μάθημα "Εισαγωγή στη Βυζαντινή Μουσική" στο Α' έτος σπουδών. Από τη Θεωρία στην Πράξη. Διαδραστική προσέγγιση – εργαστήριο».
(Συμμετοχή βυζαντινού γυναικείου χορού «Ευνεάνιδες»)
24	15:50	Βασίλειος Βασιλείου	«Μορφή και Ερμηνεία στην Ψαλτική Τέχνη».
25	16:10	Γεώργιος Πατρώνας	«Εργαστήριο Ερμηνεία και Εκτέλεση Ψαλτικής - Διδακτική πρόβα».
Προσέγγιση στο Φάκελο μαθημάτων «Δοξολογίες».

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΕ ΤΡΑΠΕΖΑ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ (16:30 – 18:00)

Μουσική ψαλτική παράδοση της Θράκης. Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

18:00 – 18:15

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΧΟΡΟΣ Ν. ΚΑΒΑΛΑΣ "ΣΥΝΗΧΟΥΝΤΕΣ" | ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΟΡΟΥ: ΖΑΡΚΑΝΤΖΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

- 1) Απολυτικό Πεντηκοστής μέλος οκτάηχο, διασκευή Ευάγγελου Τζελά
- 2) Κοινωνικό της Δευτερας Αγίου Πνεύματος, ήχος Α, μέλος Δανιήλ Πρωτοψάλτου

18:15 – 18:45

**«ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΑΙΩΝΙΟΝ» | ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΚΥΡΙΛΛΟ ΤΟΝ ΣΤ' |
ΑΝΤΙΦΩΝΟΥΝ: ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΧΟΡΟΙ «ΕΥΔΡΟΜΟΥΝΤΕΣ» ΚΑΙ «ΕΥΝΕΑΝΙΔΕΣ» | ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΠΑΤΡΩΝΑΣ**

- 1) «Χριστέ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν». Μελοποιημένη εὐχή τῆς Πρώτης Ὁρας. Μέλος ὑπὸ Αντωνίου Αλυγιζάκη. Ἦχος πλ. α΄.
- 2) Απολυτικὸν τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Κυρίλλου τοῦ ΣΤ΄, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Μέλος ἀργόν, πρὸς τὸ «Τῆς ἐρήμου πολίτης». Ἦχος α΄.
- 3) Στιχηρὰ Προσόμοια «Χαίροις ἀσκητικῶν» τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Κυρίλλου τοῦ ΣΤ΄, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὰ Ἀπόστιχα. Μέλος σύντομον καὶ ἀργοσύντομον. Ἦχος πλ. α΄.
- 4) Στιχηρὰ Προσόμοια «Πανεύφημοι Μάρτυρες» εἰς τὰ Ἑσπέρια. Μέλος εἰρμολογικὸν σύντομον καὶ ἀργοσύντομον. Ἦχος α΄.
- 5) Δοξαστικὸν εἰς τὰ Ἑσπέρια τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Κυρίλλου τοῦ ΣΤ΄, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Μέλος ὑπὸ Γεωργίου Πατρῶνα. Ἦχος πλ. α΄.
- 6) Μεγάλῃ Δοξολογία. Μέλος ἀργοσύντομον ὑπὸ Θεοδώρου Φωκαέως. Ἦχος γ΄.
- 7) «Πλούσιοι ἐπτώχευσαν». Στίχος ἐκ τοῦ 33ου ψαλμοῦ, ψαλλόμενος εἰς τὸ τέλος τοῦ Μεγάλου Ἑσπερινοῦ. Μέλος ὑπὸ Γέροντος Δανιήλ τοῦ Β΄ Δανιηλίδου. Ἦχος πλ. α΄.
- 8) «Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος». Σύντομον κοινωνικὸν εἰς μνήμας Ἁγίων. Προσαρμογὴ ὑπὸ Γεωργίου Πατρῶνα τοῦ μέλους Ἰωάσαφ Διονυσιάτου (19 αἰ.). Ἦχος πλ. β΄.
- 9) Ἐκλογή ἐκ τῶν στίχων Ψαλτηρίου. Μέλος ὀκτάηχον ὑπὸ Ἡσαΐου Ἀγιορείτου.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

- 1) **Διαμάντι δαχτυλίδι** (Αρκαδία Πελοποννήσου). Ο ρυθμός του κομματιού είναι 7/8 (3-2-2) και χορεύεται ως «ΣΥΡΤΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ».
- 2) **Γιωργίτσα** (χερσόνησος της Ερυθραίας Μικράς Ασίας). Ερωτικού περιεχομένου. Ο ρυθμός του κομματιού είναι 9/8 (2-2-2-3) και χορεύεται στα βήματα του «αντικριστού» παραλλαγής Μικράς Ασίας.
- 3) **Σαν πας στα ξένα** (μικρασιατικά παράλια της Προποντίδας). Τραγούδι της ξενιτιάς. Ο ρυθμός του κομματιού είναι 8/8 (3+3+2).
- 4) **Ένα καιρό επήγαινα** (Κωνσταντινούπολη – Προποντίδα). Της αγάπης και της διασκέδασης με ποιητικό σε σε δίστιχα, τα οποία ως μορφή απαντώνται σε διάφορες περιοχές με παραλλαγές από περιοχή σε περιοχή. Χορεύεται σε συρτό πολιτικό. Ο ρυθμός του κομματιού είναι 8/8 (3+3+2) και χορεύεται ως «Συρτός».
- 5) **Σε καινούργια βάρκα μπήκα** (Σαλαμίνα, εμπνευσμένο από το ομώνυμο τραγούδι των μικρασιατικών παραλιών. Ο ρυθμός του κομματιού είναι 7/8 (3-4) και χορεύεται ως «Συρτός Καλαματιανός».
- 6) **Βασίλεψε ν' αυγερινός** (Έβρος). Συγκαθιστος Χορός 9/8 (2+2+2+3). Σύνθεση του Χρ. Αηδονίδη.
- 7) **Τέσσερα ματιά δύο καρδιές** (Αρτάκη - Κυζίκου Μ. Ασίας). Χορεύεται σε κύκλο από γυναίκες, με τα χέρια κάτω, σε ρυθμό καρσιλαμά 9/8.
- 8) **Σε τούτα εδώ τ' αρχοντικά** (Διδυμότειχο). Νεότερο "κοινωνικό" τραγούδι της αγάπης. Σύμφωνα με προφορικές μαρτυρίες των γυναικών της Καρωτής Διδυμοτείχου, πιθανόν με την πορεία του χρόνου, να έχουν παραλλαχθεί οι στίχοι του τραγουδιού. Το οργανικό μέρος είναι σύνθεση του Καρυοφύλλη Δοϊτσιδής. Το τραγούδι αυτό ακούγονταν όλο το χρόνο και κυρίως τις Κυριακές στο μισοχώρι (πλατεία). Χορεύονταν σαν μπαϊντούσκα αλλά και σαν ταπεινός. Ρυθμός 5/8.

 Βιολί: Νικόλας Δεληβασίλης
 Κλαρίνο: Γιώργος Μαρκόπουλος
 Κανονάκι: Εβίνα Κουτσοκώστα
 Λαούτο: Ειρήνη Μπατσιλά
 Ούτι: Παναγιώτης Πλιούκας
 Κρουστά: Γιώργος Δεληβασίλης

Σολίστ: Παναγιώτα Βεργίδου
 Μαριτζίνα Αντωνάτου
 Μαργαρίτα Χαραλαμπάκη
 Εβίνα Κουτσοκώστα

Πηγές στοιχείων των τραγουδιών

1, 2, 3, <https://kanellatou.gr> 4) <https://kanellatou.gr>
<https://www.youtube.com/watch?v=W2xpal2nyZk> και Μουσικό Λαογραφικό Αρχείο
 Μέλιττω Μερλιέ: http://www.mla.gr/song_prev_el.php?song_id=1213 5, 6,
<https://kanellatou.gr> 7) <https://stonisi.gr/post/44757/anthrwpwn-mnhmes-100-xronia-meta> και <https://www.youtube.com/watch?v=f3N5ysHbOuu> 8)
https://www.youtube.com/watch?v=f3N5ysHbOuu&ab_channel=Stig-mes

Επιστημονική Επιτροπή

Πρόεδρος Επιστημονικής Επιτροπής

· Πατρώνας Γεώργιος | Επίκουρος Καθηγητής | TMET ΠΑΜΑΚ | Γνωστικό Αντικείμενο: Ερμηνεία-Εκτέλεση-Διδακτική Ψαλτικής.

Μέλη Επιστημονικής Επιτροπής:

· Πάρης Κυριάκος-Νεκτάριος | Καθηγητής | TMET | Γνωστικό Αντικείμενο: Βυζαντινή Μουσική-Εκτέλεση Ψαλτικής.

· Καθαρίου Αγγελική | Αναπληρώτρια Καθηγήτρια | TMET | Γνωστικό Αντικείμενο Φωνητική Μουσική Εκτέλεση-Μονωδία.

· Σινόπουλος Σωκράτης | Αναπληρωτής Καθηγητής | TMET | Γνωστικό Αντικείμενο: Ερμηνεία και Εκτέλεση της Μουσικής της Μικράς Ασίας.

· Τσικουρίδης Ελευθέριος | Επίκουρος Καθηγητής | TMET | Γνωστικό Αντικείμενο: Ηχογεωλογικά Τοπία του Ελληνικού Χώρου - Ερμηνεία και Εκτέλεση.

· Σπυράκου Ευαγγελία | Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό | TMET | Γνωστικό Αντικείμενο: Ιστορία της Βυζαντινής Μουσικής.

· Βασιλείου Βασίλειος | Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό | TMET | Γνωστικό Αντικείμενο: Μορφολογία της Βυζαντινής Μουσικής" με έμφαση στην εκτέλεση της Ψαλτικής.

· Τόνια Ευαγγελία | Πανεπιστημιακή Υπότροφος – Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε νέους επιστήμονες κατόχους Διδακτορικού | TMET

· Ερευνητική Ομάδα «Ευδρομόντες» | Επιστημονικά υπεύθυνος: Πατρώνας Γεώργιος | Επίκουρος Καθηγητής | TMET ΠΑΜΑΚ.

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής

· Πατρώνας Γεώργιος | Επίκουρος Καθηγητής | Ερμηνεία-Εκτέλεση-Διδακτική Ψαλτικής | TMET ΠΑΜΑΚ.

Αντιπρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής:

· Αστεριάδης Μαργαρίτης | Πρόεδρος του Ιεροσαλτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου Ορεσιτιάδος και Σουφλίου "Θρασύβουλος Στανίτσας" | Καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής της Σχολής Β.Μ. της Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου Ορεσιτιάδος και Σουφλίου "Ιωάννης Δαμασκηνός" | Ιεροψάλτης του Ιερού Ναού Παμμεγίστων Ταξιαρχών Ορεσιτιάδας.

Μέλη Οργανωτικής Επιτροπής:

· Ζέρβα Μαρίνα | υπ. διδάκτωρ | Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού ΑΠΘ | Φιλολόγος.

Ερευνητική Ομάδα «Ευδρομόντες»

· Ρουκούδης Ιωάννης | υπ. διδάκτωρ | ΤΜΕΤ ΠΑΜΑΚ | εκπαιδευτικός Β/θμιας μουσικής εκπαίδευσης.

· Χατζηγεωργίου Χρυσόστομος | υπ. διδάκτωρ | Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

· Καρέτσος Ελευθέριος | Msc, Ερμηνεία και Εκτέλεση της Ψαλτικής Τέχνης και Βυζαντινή Μουσικολογία | αν. εκπαιδευτικός σε μουσικά σχολεία.

· Κλειώτης Δημήτριος | Msc, Ερμηνεία και Εκτέλεση της Ψαλτικής Τέχνης και Βυζαντινή Μουσικολογία.

· Δεληχριστάκης Δημήτριος | Msc στην Ψαλτική του Αγίου Όρους | αν. εκπαιδευτικός σε μουσικά σχολεία.

· Αλούρδας Στυλιανός | MSc in Management & Organization of Educational Units.

· Παντελίδης Ιωάννης | Msc Θεολογίας | αν. εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης.

ΙΕΡΟΣΑΛΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ ΚΑΙ ΣΟΥΦΛΙΟΥ
«ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΣΤΑΝΙΤΣΑΣ»

Επικοινωνία

Διεύθυνση: Αγίων Θεοδώρων 63 – Ορεστιάδα

T.K.: 68200

Τηλέφωνο: 6943626728

e-mail: ritis2004@yahoo.gr

Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Ιεροσαλτικός και Πολιτιστικός Σύλλογος της Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου Ορεστιάδας και Σουφλίου «Θρασύβουλος Στανίτσας», με έδρα την Ορεστιάδα, διοικείται από πενταμελές Δ.Σ. του οποίου η θητεία διαρκεί τρία (03) έτη.

Το σημερινό Διοικητικό Συμβούλιο (2023-2026), αποτελούν οι:

Πρόεδρος: Αστεριάδης Μαργαρίτης.

Γεν. Γραμματέας: Φιλιππής Αθανάσιος.

Ταμίας: Μαρκίδης Γεώργιος.

Μέλος: Παπαμιχαήλ Βασίλειος.

Μέλος: Γκουγκουλίδης Παναγιώτης.

Ιστορικό Συλλόγου

Την 03-06-2010, είκοσι επτά (27) Ιεροψάλτες της Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου Ορεστιάδας και Σουφλίου, υπέγραψαν την Ιδρυτική Πράξη του Συλλόγου Ιεροσαλτών της Ιεράς Μητροπόλεως, με όνομα: **«Ιεροσαλτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου Ορεστιάδας και Σουφλίου «Θρασύβουλος Στανίτσας».**

Ο Σύλλογος αναγνωρίστηκε ως σωματείο κατόπιν αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ορεστιάδας την 22-12-2010.

Στον Σύλλογο δόθηκε το όνομα του γνωστού σε όλους, Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας **Θρασύβουλου Στανίτσα**, ο οποίος έψαλλε ως Λαμπαδάριος μαζί με τον Άρχοντα Πρωτοψάλτη της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Κωνσταντίνο Πρίγγο κατά τα έτη 1939 – 1960, και από το έτος 1960 έως 1964 ως Πρωτοψάλτης στον Πατριαρχικό Ναό της Κωνσταντινούπολης. Το 1964 απελάθη από τους Τούρκους και εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα. Το 1966 διορίζεται μόνιμα στο Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Αμπελοκήπων – Αττικής, όπου έψαλλε μέχρι της συνταξιοδότησεως του, το έτος 1981, παραδίδοντας στον Ελλαδικό χώρο, τον θησαυρό που παρέλαβε από την Πατριαρχική Παράδοση, καθώς επίσης και πλήθος από ακουστικά αρχεία και μουσικά χειρόγραφα.

Από το 2010, τα μέλη του Συλλόγου άρχισαν τις άοκνες προσπάθειες ώστε να γίνει ο Σύλλογος πολιτιστικός φορέας και δημιουργός στον τομέα της Εκκλησιαστικής Βυζαντινής Μουσικής, καθώς και της Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής.

Αποτέλεσμα αυτών των προσπαθειών, ήταν η αύξηση του αριθμού των μελών του Συλλόγου, ώστε σήμερα να αποτελείται από περίπου 60 ενεργά μέλη, κάθε ηλικίας.

Ο Σύλλογος έχει διοργανώσει και συμμετάσχει σε πληθώρα Μουσικών Εκδηλώσεων, χορωδιακών εκδηλώσεων, σε πανηγύρεων Ιερών Ναών, πολιτιστικών εκδηλώσεων, εθνικών εορτών σε όλη την περιφέρεια της Ιεράς Μητροπόλεως που εδρεύει, αλλά και σε άλλους νομούς, κάνοντας γνωστή τη δραστηριότητα του όχι μόνο στην κοινωνία της ακριτικής Μητροπόλεως μας αλλά και Πανελλαδικά.

Σκοπός του Συλλόγου είναι η πραγματοποίηση της υψηλής αποστολής των Ιεροψαλτών στο χώρο της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας και του Ελληνικού Έθνους, η προβολή της πατρώας ημών Βυζαντινής Μουσικής ως Εθνικής κυρίως Μουσικής και πολύτιμης Εθνικής κληρονομιάς, καθώς και η κατά το δυνατόν τελειότερη μουσική και πνευματική κατάρτιση και άνοδος των Ιεροψαλτών. Ιδιαίτερη τιμή και σημασία αποτελεί, η πραγματοποίηση της εκδήλωσης του Ιεροψαλτικού Συλλόγου για το ψήφισμα που έλαβε χώρα τον Μάρτιο του 2017 στην Ορεστιάδα, σε πανελλήνια πρωτιά, για την ένταξη της Βυζαντινής Μουσικής στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας. Επιπλέον, ιδιαίτερη τιμή, αποτελεί η πραγματοποίηση Πανελληνίου Ιεροψαλτικού Συνεδρίου, στα πλαίσια των Επετειακών Εκδηλώσεων επί τη συμπληρώσει Διακοσίων (200) ετών από της Ελληνικής Επανάστασεως, που έλαβε χώρα τον Απρίλιο του 2021 με θέμα: « Η Συμβολή του Πατριάρχου Κυρίλλου του ΣΤ΄ στην απλοποίηση της σημειογραφίας της Βυζαντινής Μουσικής».

Χοράρχης της χορωδίας του Ιεροψαλτικού Συλλόγου είναι ο **κ. Παπαμιχαήλ Βασίλειος**, Πρωτοψάλτης του Ιερού Ναού Αγίων Θεοδώρων Ορεστιάδας.

Ερευνητική Ομάδα

«ΕΥΔΡΟΜΟΥΝΤΕΣ»

Επικοινωνία

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Εγνατία 156, 546 36, Θεσσαλονίκη

Email: eudromountes@uom.edu.gr

Η παρούσα ερευνητική ομάδα δημιουργήθηκε το έτος 2022 στα πλαίσια της ανάγκης για επιστημονική και καλλιτεχνική εδραίωση της Ψαλτικής Επιστήμης και Τέχνης στο κοινωνικό, πολιτιστικό και πολιτισμικό μουσικό στερέωμα. Εμπνευστής, ακαδημαϊκός υπεύθυνος και συντονιστής της όλης ερευνητικής διαδικασίας είναι ο Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, κ. Γεώργιος Πατρώνας. Ειδικότερα, η ομάδα εμπεριέχει στο δυναμικό της ερευνητές από διάφορα επιστημονικά πεδία, οι οποίοι διακρίνονται για την μελέτη, αναζήτηση και σπουδή του αντικειμένου τους με κοινό παρονομαστή την ανάδειξη και παρουσίαση της βυζαντινής μουσικής υπό το ερευνητικό πρίσμα της ειδικότητάς τους.

Συγκεκριμένα, οι τομείς που απασχολούν τις εργασίες της ομάδας μας είναι μεταξύ άλλων η Βυζαντινή Μουσικολογία, ο ρόλος και η αξιοποίηση της Πληροφορικής και κατ' επέκταση των Νέων Τεχνολογιών, η Ερμηνεία και Εκτέλεση της Ψαλτικής Τέχνης (Performance), η Θεολογική και Φιλολογική θεώρηση της βυζαντινής εκκλησιαστικής υμνογραφίας, η Θεραπευτική διάσταση της εκκλησιαστικής μουσικής υπό την θέαση της επιστήμης της Ψυχολογίας, η Παιδαγωγική/Διδακτική προσέγγιση της Ψαλτικής Επιστήμης στην τυπική και άτυπη εκπαίδευση, καθώς και η διδακτική της μουσικής σε άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρία. Εκτός από τα προαναφερθέντα, ο ερευνητικός ζήλος και η διαρκής αναζήτηση των εργασιών που λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια των συναντήσεων, θέτουν στον ερευνητικό τάπητα τις συνεργασίες των μελών, ώστε η προσέγγιση της έρευνας να είναι διαθεματική και υπό τις κατευθυντήριες γραμμές του ακαδημαϊκού συντονιστή να εξελίσσεται η έρευνα συστηματικά, οργανωμένα και μεθοδικά.

Ωστόσο, η πρωτοτυπία της ίδρυσης αυτής της συλλογικής προσπάθειας έγκειται στην πρακτική εφαρμογή και παρουσίαση όλων των ερευνητικών/επιστημονικών της συμπερασμάτων. Κύριο μέλημα (στόχο) της παρούσας ομάδας αποτελεί η θεωρητική προσέγγιση της βιβλιογραφικής και επιστημονικής αναζήτησης να μετουσιώνεται κάθε φορά σε πράξη μέσα από παρουσιάσεις σε έγκριτα συνέδρια, μέσα από την συμμετοχή της σε καλλιτεχνικά δρώμενα και φυσικά να είναι σε δημιουργική επικοινωνία με κοινωνικούς, πολιτισμικούς και εκπαιδευτικούς φορείς, προκειμένου να αναδειχθεί η σημασία, η αξία και η ανάγκη αέναης παρουσίας της βυζαντινής μουσικής στο κοινωνικό καλλιτεχνικό συγκείμενο.

Καταληκτικά, η πολύπλευρη επιστημονική εξέταση της βυζαντινής μουσικής αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της ερευνητικής μας ομάδας. Ωστόσο, οι επιστημονικές εργασίες, τα ερευνητικά αποκυήματα και οι δράσεις της φιλοδοξούν να αποτελέσουν αξιομνημόνευτο υλικό όχι μόνο στην βυζαντινομουσικολογική κοινότητα, αλλά στο σύνολο της εκπαιδευτικής και κοινωνικής ύπαρξης.

Πατρώνας Γεώργιος (επικεφαλής)
Ρουκούδης Ιωάννης
Χατζηγεωργίου Χρυσόστομος
Κλειώτης Δημήτριος
Καρέτσος Ελευθέριος
Δεληχτιστάκης Δημήτριος
Παντελίδης Ιωάννης
Αλούρδας Στέργιος-Στυλιανός

Βυζαντινός Χορός

«ΕΥΝΕΑΝΙΔΕΣ»

Ο Γυναικείος βυζαντινός Χορός «Ευ νεάνιδες» του Εργαστηρίου Ποιητικής, ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2020 το ταξίδι του με στόχο την εκμάθηση και διάδοση της εκκλησιαστικής, κοσμικής, λόγιας, δημώδους και παραδοσιακής μουσικής.

Αντωνάτου Μαρία-Ευγενία
Βεργίδου Παναγιώτα
Γιώτα Πηνελόπη
Γουρνίκη Δήμητρα
Καλαϊτζίδου Μιχαέλα
Καλτσογιάννη Ευδοξία
Κουτσοκώστα Εβίνα
Μελαχροινούδη Καλλιόπη- Λεμονιά
Ντάλλη Μαρία-Σοφία
Πατρίκη Ελισάβετ
Στάϊκου Ιουλία
Σταμπολάκη Κατερίνα
Σύρπα Ακυλίνα
Σύρπα Φιλοθέη
Τρίγκα Μαρία
Τσάμη Ελπίδα
Χαραλαμπάκη Μαργαρίτα
Χαστάογλου Μαρία- Παρασκευή
Χατζηδήμου Κωνσταντίνα
Χώτου Αναστασία

Για την πραγματοποίηση του Συνεδρίου εργάστηκαν:

Επιστημονική και γενική διεύθυνση:

Γεώργιος Πατρώνας

Διεύθυνση Οργάνωσης Συνεδρίου

Μαργαρίτης Αστεριάδης – Πρόεδρος Ιεροσαλτικού Συλλόγου Ι.Μ.Δ.Ο.Σ. «Θρασύβουλος
Στανίτσας»

Κωνσταντίνος Πολίτης – Πρόεδρος Ομοσπονδίας Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος (ΟΜ.Σ.Ι.Ε.)

Ζωή Κοσμίδου – Αρμόδια για τις δράσεις πολιτισμού και τα ευρωπαϊκά προγράμματα της
Περιφέρειας

Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Ελένη Σπυράκη – Εκπρόσωπος του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

Διεύθυνση Γραμματείας:

Ιωάννης Ρουκούδης, Μαργαρίτης Αστεριάδης

Γραμματεία:

Μαρία-Ευγενία Αντωνάτου, Δήμητρα Γουρνίκη, Μιχαέλα Καλαϊτζίδου,
Ελισάβετ Πατρική, Ιωάννης Τζιάστας, Κωσταντίνος Φρουδάκης, Δημήτρης Δεληχριστάκης,
Ελπίδα Τσάμη, Ιουλία Στάϊκου, Αναστασία Χώτου.

Επιμέλεια Προγράμματος:

Γεώργιος Πατρώνας, Ιωάννης Ρουκούδης

Ομάδα Προγράμματος - Εντύπων:

Ιωάννης Ρουκούδης, Δημήτριος Κλειώτης, Ιωάννης Παντελίδης, Στέργιος-Στυλιανός Αλούρδας,
Ελευθέριος Καρέτσος

Σχεδιασμός:

Αλέξανδρος Τζιρατούδης - γραφίστας

Επιμέλεια ιστοσελίδας συνεδρίου - Τεχνική υποστήριξη:
Χρυσόστομος Χατζηγεωργίου, Αριστοτέλης Ρωμανός

Προβολή και επικοινωνία:

Μαργαρίτης Αστεριάδης, Γεώργιος Πατρώνας, Ερευνητική Ομάδα «Ευδρομούντες»

Καλλιτεχνική επιμέλεια Συνεδρίου

Γεώργιος Α. Πατρώνας

Υπεύθυνος Μουσικών εκδηλώσεων

15.06 Πέμπτη: Γεώργιος Κωσταβασίλης

16.06 Παρασκευή: Ζαρκάντζας Γεώργιος, Πατρώνας Γεώργιος

Εκδήλωση Συνεδριακού κέντρου | Γεώργιος Πατρώνας

Εκδήλωση προαύλιο Μητροπολιτικού Ναού | Νικόλας Δεληβασίλης

Μαγνητοσκόπηση – Φωτογράφιση:

ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ – Βασίλειος Χάδος

Συντονισμός φιλοξενίας:

Μαργαρίτη Αστεριάδης

Χορηγοί:

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Ιερά Μητρόπολη Διδυμοτείχου, Ορεστιάδας και Σουφλίου

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΡΧΟΝΤΩΝ - ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ

Θεόδωρος Βασιλικός

Άρχων Μουσικοδιδάσκαλος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας

Έλαβε τὰ πρῶτα ἀκούσματα τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς ἀπὸ τὸν πατέρα του Ἀλέξανδρο, ὁ ὁποῖος ἦταν βαθὺς γνώστης τῆς μουσικῆς. Ἐψαλλε ὡς Πρωτοψάλτης σὲ πολλοὺς κεντρικοὺς Ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπαρχίας, ὅπως Ἀγρίνιο, Ἡράκλειο, Χανιά, Τήνο, κ.λ.π.

Διδάχθηκε τὴ μουσικὴ (ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πατέρα του), καὶ ἀπὸ τὸν Θεόδωρο Χατζηθεοδώρου, καθηγητὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὡδείου Ἀθηνῶν.

Σὲ ἡλικία 15 ἐτῶν διορίσθηκε Β΄ Ἱεροψάλτης στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Παντελεήμωνος Τραχῶνων, Ἀθηνῶν, μετὰ δύο ἔτη στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου Νικαίας, καὶ 18 ἐτῶν διορίσθηκε Α΄ Ἱεροψάλτης στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίας Αἰκατερίνης Πλάκας. Ἐκτοτε ἔχει διορισθεῖ ὡς πρωτοψάλτης στοὺς Ἱ. Ναοὺς Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Αἰγάλεω, Ἁγίου Νικολάου Πειραιῶς, Καθεδρικὸ Ναὸ Ἁγίου Μητῆ – Ἡρακλείου Κρήτης – Ἱερὸ Ἰδρυμα Εὐαγγελιστρίας Τήνου, καὶ ἀπὸ τὸ 1973 ἕως σήμερα, στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ Ἀμπελοκήπων Ἀθηνῶν.

Μετεῖχε ὡς χορωδός, ἀρκετὲς φορές μὲ τὴ χορωδία τοῦ πανελληνίου συλλόγου ἱεροψαλτῶν Ῥωμανὸς ὁ μελωδὸς καὶ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός μὲ χοράρχη τὸν ἀείμνηστο Ἀντώνιο Μπελούση, καθὼς ἐπίσης σὲ ὅλες τὶς συναυλίες ποὺ διηύθυνε κατὰ καιροὺς ὁ ἀείμνηστος καλλιθέλαϊδος, Ἄρχων πρωτοψάλτης τῆς Μ.τ.Χ.Ε. Θρασύβουλος Στανίτσας.

Ἐχει μετᾶσχει σὰν ἐρμηνευτὴς στὸ ἔντεχνο μουσικὸ ἔργο τοῦ μουσικοσυνθέτη Γιάννη Μαρκόπουλου "ΣΕΙΡΗΝΕΣ".

Ἰδρυσε καὶ διηύθυνε μέχρι σήμερα – σὲ διαφορετικὰ χρονικὰ διαστήματα – τέσσερις πεντηκονταμελεῖς ὀνομαστὲς χορωδίες. Στὶς δύο ἐξ αὐτῶν χορηγοὶ ἦταν τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν καὶ ἡ Ἴονικὴ Τράπεζα. Σήμερα διευθύνει τὴ δική του χορωδία ποὺ φέρει τὸ ὀνοματεπώνυμόν του, "ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ". Σ' αὐτὲς τὶς συγκεκριμένους χορωδίες συμμετεῖχαν ἢ συμμετέχουν, οἱ καλλιφωνότεροι ἱεροψάλτες τῆς Ἀπτικῆς, ποὺ σήμερα εἶναι πρωτοψάλται σε κεντρικοὺς Ἱ. Ναοὺς ἢ εἶναι χοράρχαι σὲ δικές τους χορωδίες.

Ἐχει δώσει δεκάδες συναυλίες σὲ πολλὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἴτε μὲ τὴ χορωδία του, εἴτε ὡς μονωδός, συνοδεία ἰσοκρατῶν. Ἐχει συνεργασθεῖ μὲ πολλοὺς ραδιοφωνικοὺς καὶ τηλεοπτικοὺς σταθμοὺς τῆς χώρας μας, διευθύνοντας ἢ ψάλλοντάς σὲ ἐκπομπὲς Βυζαντινῆς μουσικῆς. Μαζικὰ μέσα ἐνημερώσεως καὶ εἰδικοί, ἔχουν ἀσχοληθεῖ μὲ τὶς κατὰ καιροὺς συναυλίες, ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του καθὼς ἐπίσης καὶ μὲ τὶς μονοδιακές του ἐμφάνσεις, μὲ σχόλια εὐνοϊκότατα τόσο γιὰ τὸν ἴδιο τὸν χοράρχη, ἀλλὰ κυρίως γιὰ τὴν ἀξία τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς.

Ὁ Θεόδωρος Βασιλικὸς καὶ ἡ χορωδία του ἔχουν ἠχογραφήσει σὲ στούντιο τοὺς περισσότερους ὕμνους καὶ ἱερὰς ἀκολουθίες ποὺ ψάλλονται καθ' ὅλον τὸ ἔτος στὴν Ὀρθόδοξη λατρεία μας. Ξεπερνοῦν τὸν ἀριθμὸ τῶν τριακοσίων (300) ἔργων. Ἐχουν ἠχογραφεθεῖ σὲ δίσκους βινιλίου, CD, κασσετῶν, ἀλλὰ καὶ βιντεοταινιῶν. Μῆρος αὐτοῦ τοῦ ὕλικου κυκλοφορεῖ γιὰ λογαριασμὸ Ἑλληνικῶν καὶ ξένων ἠχογραφικῶν ἐταιριῶν. Στὸ ἐξωτερικὸ ἔχει ἠχογραφήσει γιὰ λογαριασμὸ τῆς Γαλλικῆς ἐταιρίας OCORA 23 ἔργα κλασσικῶν συνθετῶν τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς τοῦ 14ου, 18ου καὶ 19ου αἰῶνα ὅπως εἶναι ὁ Ἰωάννης Κουκουζέλης, Πέτρος Μπερεκέτης, Πέτρος Λαμπαδάριος, Θεόδωρος Φωκαεύς, Ἰωάννης πρωτοψάλτης καὶ ἄλλοι. Ἔργα του ἀπὸ αὐτὴ τὴ σειρά κυκλοφοροῦν σὲ μεγάλα μουσεῖα ἀνὰ τὸν κόσμον ὅπως στὸ Λοῦβρο τῆς Γαλλίας, σὲ διαφόρους πανεπιστημιακοὺς χώρους Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, καὶ στὰ καταστήματα σοβαρῆς μουσικῆς. Ὅλο του συνολικὰ τὸ ἔργο κυκλοφορεῖ ἀπὸ τὸ 1969 ἕως σήμερα σὲ ὀλόκληρη τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἐκκλησιαστικοὺς χώρους τοῦ ἐξωτερικοῦ ποὺ ζοῦν Ἕλληνες. Ὅλα αὐτὰ ἀναφέρονται γιὰ νὰ καταδειχθῇ πόσο ἐνδιαφέρον προκαλεῖ ἡ μουσικὴ μας ὄχι μόνον σὲ ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ στοὺς ξένους.

Είναι από τους πρώτους σύγχρονους – αν όχι ο πρώτος – πρωτοπόρος και χοράρχης που διέδωσε και πρόβαλε τη Βυζαντινή μουσική έξω από τα σύνορα της Ελλάδος. Έχει προσκληθεί τρεις φορές από τους επικεφαλής των Ορθόδοξων Εκκλησιών Αρχιεπισκόπους π. Αμερικής και νύν Αυστραλίας κ.κ. Ίακωβον και Στυλιανόν, ψάλλοντας σε πολλές κοινότητες για τους αποδήμους Έλληνες. Επίσης έχει προσκληθεί και συμμετείχε με τη χορωδία του με δεκάδες συναυλίες σε Εύρωπη, Αμερική, Αυστραλία, Αφρική. Σε μία από αυτές τις συναυλίες το 1980 στο Παρίσι, προσκεκλημένος από τη Γαλλική Ραδιοφωνία RADIO FRANCE, διηύθυνε την «Συμφωνία» που είχε ρεπερτόριο τη “Νεκρώσιμο ακολουθία”. Αξίζει να σημειωθεί ότι τη «συμφωνία» αυτή μετέδωσαν ζωντανά συγχρόνως 12 ραδιοφωνικοί σταθμοί της Εύρωπης – με αρκετά εκατομμύρια ακροατών – και μεταξύ αυτών και η Έλληνική Ραδιοφωνία Α΄ πρόγραμμα, επίσης σε ζωντανή σύνδεση με το Παρίσι.

Το 1989 με πρόσκληση από το Βατικανό, η χορωδία του έδωσε μεγάλη συναυλία με ειδικά επιλεγμένους ύμνους, στην πλατεία του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη, παρουσία του Πάπα Ιωάννη -Παύλου του Β΄, δεκάδων καρδινάλιων και 60.000 καθημένων θεατών.

Έχει συνθέσει σε Βυζαντινή μουσική, για να επενδυθεί μουσικά, η τραγωδία του Αίσχylου ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ ή όποια δόθηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, το 1992.

Η Γαλλική Ακαδημία Τεχνών, του έχει απονεμίσει το βραβείο CHARLES CROSS για το φωνογραφικό του έργο σε διπλό άλμπουμ “οι δύο Θείες λειτουργίες Ιωάννου Χρυσοστόμου και Μεγάλου Βασιλείου”. Έχει τιμηθεί στην Ελλάδα και την Κύπρο, κυρίως από την τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά και από πολιτιστικούς φορείς τέσσερις φορές για το συνολικό του έργο επάνω στη Βυζαντινή μουσική.

Έχει τιμηθεί τρεις φορές από το Δήμο Θεσσαλονίκης-Λευκωσίας-Λεμεσού-του Σωματείου Ελεύθερη Καρπασία-και από δεκάδες Δήμους τόσο της Ελλάδος όσο και του εξωτερικού.

Τον Σεπτέμβριο του 2009 εκκυκλοφόρησε σε έναν πολύ καλαίσθητο τόμο η βιογραφία του Θεόδωρου Βασιλικού με συγγραφέα τον Θεολόγο και πρωτοπόρο Κισάμου Χανίων κ. Αντώνιον Βακάκη άρτια επιμεληθείσα από τον συγγραφέα.

Στις 11 Οκτωβρίου του 2009 του απενεμήθη το Οφίκκιον του ΑΡΧΩΝΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ της ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ από τον Οικουμενικόν Πατριάρχην ΚΥΡΙΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΝ δια το πολυσχιδές έργον του στο χώρο της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής μουσικής.

Επίσης στις 27 Μαρτίου 2010 στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας-ο Πατριάρχης Ρουμανίας Κ. Κ. ΔΑΝΙΗΛ-του απένειμε σε ειδική επί τούτου εκδήλωση προσωπικώς-το ανώτατο Εκκλησιαστικό παράσημο της Ρουμανικής Εκκλησίας-δια την επί εξήντα συνεχή έτη προσφορά του-εις την προβολή και διάδοση της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής μουσικής ανά τα πέρατα του κόσμου όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο Πατριάρχης εις την προσφώνηση του.

Πενήντα συνεχή έτη, προβάλλει και διαδίδει την Όρθοδοξία μας, μέσω της Θεόπνευστης Βυζαντινής μουσικής, που έκτος των άλλων, αυτή ή μουσική, είναι ή κορωνίδα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και έχουμε βαθυτάτη ύποχρέωση – σαν γνήσιοι Έλληνες – να την προβάλλουμε και να την μεταλαμπαδεύουμε στους νεότερους έρμηνευτές, ούτως ώστε να ακούγεται και να διαδίδεται ανά τους αιώνες όσο θα υπάρχουν έθνη και πολιτισμοί, προς δόξα και τιμή του ίδρυτου της Εκκλησίας μας, ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Βασίλειος Παπαμηχαήλ

Πρωτοψάλτης Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου, Ορεστιάδας και Σουφλίου

Γεννήθηκε στα Ρίζια – Ορεστιάδας – Ν.Έβρου το 1957 και κατοικεί μόνιμα στην Ορεστιάδα. Είναι έγγαμος με τρία παιδιά. Πτυχιούχος του Χημικού Τμήματος της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1975-1979). Εργάστηκε ως χημικός στην Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης στο Εργοστάσιο της Ορεστιάδας, από το Σεπτέμβριο του 1982 μέχρι το Σεπτέμβριο του 1985. Πτυχιούχος Αγγλικής γλώσσας επιπέδου B2 (Lower). Πτυχιούχος και Διπλωματούχος Βυζαντινής Μουσικής από το Εθνικό Ωδείο Αθηνών. Από το Σεπτέμβριο του 1985 υπηρέτησε ως καθηγητής Χημείας στο 1^ο Γενικό Λύκειο Ορεστιάδας και δίδαξε μαθήματα της ειδικότητας του στις δέσμες και τις κατευθύνσεις.

Έχει διατελέσει:

Υποδιευθυντής στο 1^ο ΓΕΛ Ορεστιάδας (2004 – 2006). Διευθυντής στο 1^ο ΓΕΛ Ορεστιάδας από το 2007 – 2011 και 2015 – 2020. Διευθυντής στο Εσπερινό ΓΕΛ Ορεστιάδας (2011 – 2015). Έχει ασχοληθεί με την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την Αγωγή Υγείας στο 1^ο ΓΕΛ Ορεστιάδας και παρακολούθησε πολλά σεμινάρια με τα ανωτέρω θέματα. Στις 15/05/2015 ολοκλήρωσε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Κατάλυση και Προστασία του Περιβάλλοντος» της Σχολής Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με διάρκεια σπουδών τρία (3) έτη. Αντιπρόεδρος και ταμίας της Β' ΕΛΜΕ Έβρου. Μέλος του Δ.Σ. του Αιμοδοτικού Συλλόγου Ορεστιάδας επί δεκαπέντε (15) έτη. Δημοτικός Σύμβουλος του Δήμου Ορεστιάδας για 3 τετραετίες, (2002-2006), (2011-2013) και (2014-2019). Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Ορεστιάδας. Πρόεδρος της Δημοτικής Τηλεόρασης Ορεστιάδας. Πρόεδρος και Χοράρχης του Συλλόγου Ιεροσαλτών Ν. Έβρου «Κων/νος Πρίγγος» (2002-2009). Πρόεδρος του Συλλόγου Ιεροσαλτών Ιεράς Μητροπόλεως Διδ/χου –Ορεστιάδας και Σουφλίου «Θρασύβουλος Στανίτσας» για 6 χρόνια, από την ίδρυσή του το 2011 έως το 2017. Διευθυντής και Καθηγητής του τμήματος Βυζαντινής Μουσικής του Δημοτικού Ωδείου Ορεστιάδας (1996-2009).

Είναι:

Πρωτοψάλτης του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού Αγίων Θεοδώρων Ορεστιάδας από 1992 έως και σήμερα. Διευθυντής της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου Ορεστιάδος και Σουφλίου «Ιωάννης Δαμασκηνός» από το 2010 έως και σήμερα. Χοράρχης της Ενόργανης Θρακικής Χορωδίας του Λαογραφικού Μουσείου Ορεστιάδας από το 1994 έως και σήμερα. Το Μάρτιο του 2013, τιμήθηκε με το οφίκιο του Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου Ορεστιάδος και Σουφλίου, από το Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ.κ. Δαμασκηνό. Του αρέσει το διάβασμα, η Βυζαντινή και η Παραδοσιακή Μουσική.

π. Νεκτάριος Πάρης

Αρχιμανδρίτης του Οικουμενικού Θρόνου

Γεννήθηκε στην Αμμόχωστο της Κύπρου την 21η Οκτωβρίου του 1956. Έλαβε την Στοιχειώδη και την Μέση Έκπαίδευση στην ιδιαίτερή του πατρίδα. Σπούδασε Ήλεκτρολογία στο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης (1975-79). Κατά την ίδια περίοδο και στην ίδια πόλη διδάχθηκε και την Ψαλτική Τέχνη από τους έπιφανείς διδασκάλους Αθανάσιο Καραμάνη, Χαρίλαο Ταλιαδώρο και Ζαχαρία Πασχαλίδη. Κατά την Μεγάλη Έβδομάδα των έτων 1976, 1977 και 1978, όπως και κατά το θέρος του 1978 μαθητεύει στο ανάλογο του Ί. Ν. Αγίου Δημητρίου Αμπελοκήπων Αθηνών, στον Πρωτοψάλτη Θρασύβουλο Στανίτσα.

Από τις 8 Ιανουαρίου 1980 έως τις 8 Μαρτίου 1982 εξεπλήρωσε τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις στην Έθνική Φρουρά Κύπρου. Κατά τα έτη 1982-88 διητέλεσε Α΄ ψάλτης της Ίερᾶς Μονῆς Κύκκου. Κατά την ίδια περίοδο μαθητεύει στον Ήγούμενο Μαχαιρᾶ Διονύσιο (+2000) σέ θέματα έρμηνείας του έκκλησιαστικού μέλους.

Στις 25 Νοεμβρίου 1984 χειροτονείται διάκονος από τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Χρυσόστομο τόν Α΄. Την 2^α Οκτωβρίου 1993 χειροτονείται πρεσβύτερος και προχειρίζεται αρχιμανδρίτης από τόν Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Πεντελεήμονα τόν Β΄ (Χρυσοφάκη).

Τό 1991 έλαβε Πτυχίο Θεολογίας από τόν Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του ΑΠΘ, ενώ στην συνέχεια (1991-1993) παρακολούθησε μεταπτυχιακά μαθήματα Λειτουργικής, Κανονικού Δικαίου, και Ψυχολογίας της Τέχνης. Είναι διδάκτωρ Θεολογίας (Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ, μέ θέμα «Τό έκκλησιαστικό ᾶσμα. Πατερικές θέσεις» και διδάκτωρ μουσικολογίας (Τμήμα Συνθέσεως, Μουσικολογίας και Μουσικής Παιδαγωγικής του Universitatea Naționala de Musica din București, μέ θέμα «Stylianos Hurmuzios (1848-1937) ca muzicolog și pedagog. Privire critică asupra operi teoretice "Damaskinos"»).

Είναι Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και έχει εκδόσει έργα θεολογικού και μουσικού /μουσικολογικού περιεχομένου.

Την 6ην Αύγουστου 2017 έλαβε, κατά φιλοτιμίαν και προαίρεσιν του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τόν όφφίκιον του Αρχιμανδρίτου του Οικουμενικού Θρόνου.

Αντώνιος Πατρώνας

Μουσικοδιδάσκαλος, Άρχων Υμνωδός της Μεγάλης του Χριστού εκκλησίας, Καθηγητής βυζαντινής μουσικής, τ. Διευθυντής Μουσικού Γυμνασίου-Λυκείου Γιαννιτσών

Από το 1981 στη Μέση Εκπαίδευση, από το 1996 Διευθυντής του Μουσικού Γυμνασίου-Λυκείου Γιαννιτσών Ν. Πέλλας (η δημιουργία του οποίου υπήρξε όραμα ετών που πήρε σάρκα και οστά μετά από πολυετή προσπάθεια)έως 2009, οπότε και συνταξιοδοτήθηκε και διευθυντής της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής Ιεράς Μητροπόλεως Εδέσσης Πέλλης και Αλμωπίας έως 2012. Μαθήτευσε δίπλα σε σπουδαιούς και διακεκριμένους δασκάλους, όπως ο κος Καραμάνης Αθανάσιος και ο κος Ταλιαδώρος Χαρίλαος.

Απέκτησε Πτυχίο Αρμονίας (Μακεδονικό Ωδείου),Πτυχίο Βυζαντινής Μουσικής (Μακεδονικό Ωδείο), Δίπλωμα Μουσικοδιδασκάλου Βυζαντινής Μουσικής (Πειραϊκός Σύνδεσμος Πειραιά), Πτυχίο Αντίστηξης και Πτυχίο Φούγκας, Ειδική εκπαίδευση στο σύστημα ΟΡΦ, (πρακτικές βασικές ρυθμικές και μελωδικές κατευθύνσεις για την ολοκληρωμένη σωματική, ψυχική και πνευματική ανάπτυξη του παιδιού), Σεμινάριο Διεύθυνσης Ορχήστρας στην Θεσσαλονίκη με τον Διευθυντή της Συμφωνικής Αθηνών, Μαέστρο Αντώνιο Κοντογεωργίου.

Επιμορφωτής στο περιφερειακό σεμινάριο καθηγητών μουσικής με θέμα «Θεωρία της Βυζαντινής Μουσικής και Δημοτικής Παράδοσης» και Επιμορφωτής στο περιφερειακό Σεμινάριο στην Κομοτηνή και εισηγητής στο 1ο επιστημονικό συνέδριο (υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού) με θέμα «Η Βυζαντινή Μουσική και η Ιστορία της».

Σαράντα χρόνια διάκονος της Βυζαντινής Μουσικής και διδάσκαλος 200 και πλέον μαθητών (η πλειοψηφία των οποίων λαμπρύνει σήμερα τα αναλόγια εκκλησιών και επανδρώνει μουσικά σχολεία και ωδεία της ευρύτερης περιοχής).

Τριάντα χρόνια Πρωτοψάλτης στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Γιαννιτσών. Εικοσιπέντε χρόνια Καθηγητής της Βυζαντινής Μουσικής στο Δημοτικό Ωδείο Γιαννιτσών. Από το 1976 χοράρχης των χορωδιών του Ωδείου σε όλες τις εκδηλώσεις

Χοράρχης της χορωδίας του Συλλόγου Ιεροψαλτών Νομού Πέλλας, της Βυζαντινής Χορωδίας Γουμένισσας (παρουσιάσεις ανά την Ελλάδα), μαέστρος και δάσκαλος στο παραδοσιακό δημοτικό τραγούδι με συνοδεία παραδοσιακών οργάνων στο σύλλογο φίλων της Δημοτικής Παράδοσης. Χοράρχης της μικτής χορωδίας Γουμένισσας με παρουσιάσεις κατόπιν προσκλήσεων, στο Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, στο Πατριαρχείο Βουλγαρίας, στο Πατριαρχείο Σερβίας.

Συμμετοχές επί σειρά ετών στα φεστιβάλ χορωδιών Βόλου, Θεσσαλονίκης, Βέροιας, Ξάνθης, Γουμένισσας, Κατερίνης, Σιάτιστας, Κιλκίς, Νάουσας, Γιαννιτσών.

Συμμετοχή του σε μουσικούς αγώνες του Υπουργείου Παιδείας με δύο χορωδίες – Βυζαντινή χορωδία και Δημοτικό τραγούδι με παραδοσιακά όργανα. (4 μετάλλια). Χοράρχης και δάσκαλος της χορωδίας του συλλόγου Ιεροψαλτών σε συνεργασία με την ΕΛΜΕ Πέλλας και δάσκαλος του μαθήματος «Ευρωπαϊκή Μουσική» στη Νοσηλευτική Σχολή Νοσοκομείου Γιαννιτσών, για τρία χρόνια.

Δεκαπέντε χρόνια μέλος των επιτροπών του Υπουργείου Πολιτισμού στις εξετάσεις για την απονομή Πτυχίων και Διπλωμάτων Βυζαντινής Μουσικής (στις πόλεις Θεσσαλονίκη, Βέροια, Νάουσα, Γιαννιτσά, Κιλκίς, Λάρισα, Βόλο). Τιμητική διακρίση,(Ιανουάριος 2001) από την

Ακαδημαϊκή Εταιρεία Ν. Πέλλας, για το έργο και την προσφορά του τόσο στην Βυζαντινή όσο και στην παραδοσιακή δημοτική μουσική σε αυτά τα τριάντα χρόνια διακονίας του στο χώρο. Χοράρχης – Εκατονταμελούς Χορού του Σωματείου ιεροσαλτών «Ιωάννης ο Δαμασκηνός» Δημήτρια 05.11.2012 Θεσσαλονίκης.

Ποικιλομορφία στις δραστηριότητες μου ως Χοράρχη χορωδιών Βυζαντινής μουσικής και ορχήστρας παραδοσιακής Δημοτικών τραγουδιών. Δεκάδες συμμετοχές στην Ελλάδα και το εξωτερικό με διακρίσεις τόσο προσωπικές, όσο και ομαδικές, όπως:

100 και πλέον εμφανίσεις χορωδιών υπό την διεύθυνση μου, από το 1974 μέχρι σήμερα (επισυνάπτονται προγράμματα, φωτογραφικό υλικό και σχετικά δημοσιεύματα σε εφημερίδες και περιοδικά).

Βραβεύσεις για CD ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ του Συλλόγου Ανατολικής Ρωμυλίας, ως τραγουδιστής αλλά και την επιμέλεια του δίσκου, από «ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΡΩΜΥΛΙΩΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ», για την παρουσίαση CD του συλλόγου «Ιστορική Λαογραφική εταιρεία Φίλιππος», για την προσφορά του στην Βυζαντινή μουσική από τον Πρόεδρο και το Δημοτικό Συμβούλιο της Ελληνικής Κοινότητας του Ντάλας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (Ντάλας, Πάσχα 2000), από την Ακαδημαϊκή Εταιρεία Ν. Πέλλας για την πολυετή προσφορά και την πολιτιστική προσπάθεια μουσικής αναβάθμισης, από τον Σεβασμιώτατο Ιωήλ Μητροπολίτη Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας, ως Διευθυντής της Σχολής και διδάσκαλος της Ιεράς Τέχνης της Βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής.

Το συγγραφικό του έργο είναι: Θεωρία της Ευρωπαϊκής Μουσικής, Θεωρία της Βυζαντινής Μουσικής, Ιστορία και Τέχνη της Βυζαντινής Μουσικής (υπό έκδοσιν), Ακάθιστος Ύμνος Δοξαστάριον το Μελωδικόν, όλου του έτους, Μικρός και Μεγάλος Παρακλητικός Κάνων της Θεοτόκου (με μουσική σημειογραφία), Θ.Λειτουργία πρότυπη έκδοση 2016.

Έχει εκδόση ψηφιακούς δίσκους με Παραδοσιακά τραγούδια, με Βυζαντινούς Χριστουγεννιάτικους ύμνους, με παραδοσιακά ανέκδοτα τραγούδια της Ανατολικής Ρωμυλίας, με παραδοσιακά ανέκδοτα τραγούδια της Ανατολικής Ρωμυλίας και οργανική μουσική της περιοχής, με τον μικρό Παρακλητικό Κανών της Υπεραγίας Θεοτόκου, με Βυζαντινούς ύμνους όλου του ενιαυτού.

Αθανάσιος Σαλαμάνης

Ιεροψάλτης της Ι. Μ. Μαρωνείας και Κομοτηνής

Γεννήθηκε στις 2 Μαΐου 1947.

Η επαφή με την ψαλτική τέχνη γίνεται το φθινόπωρο του 1954 στο Ιερό Αναλόγιο του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού Κομοτηνής.

Έκτοτε ακολουθεί μία πλούσια πορεία κοντά σε πολλούς και σπουδαίους δασκάλους:

Το 1954-1957 με τον Κωνσταντίνο Μιταφίδη στον Μητροπολιτικό Ναό Κομοτηνής. Το 1958-1961 με τον Κυριαζή Κυριαζή στον Μητροπολιτικό Ναό Κομοτηνής. Το 1962-1965 με τον Κωνσταντίνο Γαιτανίδη στον Μητροπολιτικό Ναό Κομοτηνής. Το 1965- 1967 δίπλα στον Νέστωρ Παπαλεξιού στον Ι.Ν. Παναγίας Δεξιάς Θεσσαλονίκης. Το 1967 (για 6 μήνες) πλάι στον Αθανασιο Καραμάνη στον Μητροπολιτικό Ναό Θεσσαλονίκης.

Ιεροί Ναοί που διακόνησε και διακονεί έως σήμερα:

- 1965 Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου Κομοτηνής Λαμπαδάριος.
- 1965-1967 Ι.Ν. Παναγίας Δεξιάς Θεσσαλονίκης Δομestικός.
- 1967 Ι. Μητροπολιτικός Ναός Θεσσαλονίκης Δομestικός.
- 1967-1968 Ι.Ν. Γεννήσ. της Θεοτόκου Θεσσαλονίκης ως Γ' Ψάλτης.
- 1968- 1974 Ι.Ν. Αγίου Θεράποντος Θεσσαλονίκης Πρωτοψάλτης.
- 1974-2022 Ι. Μητροπολιτικός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κομοτηνής (Πρωτοψάλτης).

Εν αρχή...

Είμαι ένας απλός και καθημερινός άνθρωπος με ένα πολύ φτωχό βιογραφικό. Δεν κρύβω ότι μου αρέσει, να ακούω τους συνεννοίτες μου, να με αποκαλούν **«ο ψάλτης μας»** ...να μου αρέσουν αυτές οι τρεις μικρές λέξεις, και κάθε μία χωριστά και όλες μαζί, και γι' αυτό αγωνίζομαι να τις κερδίσω και τις τρεις και να τους δώσω περιεχόμενο και αντίκρισμα. Αγωνίζομαι να **μάθω να είμαι «ο», «ψάλτης», «τους»**. Έτσι πιστεύω ότι με τη χάρη του Θεού πολλά έχω ακόμα να διδαχθώ και μετά την εξηκονταπενταετή, μέχρι τώρα, μαθητεία μου στο Ιερό Αναλόγιο.

Ο λήρος

Θυμάμαι... πριν αρκετά χρόνια, άκουσα ότι ο γλυκύτερος εκείνος άνθρωπος και μεγάλος δάσκαλός μας, ο μακαριστός ο Χρύσανθος Θεοδοσόπουλος, συνήθιζε να ψάλει το «εξέδυσάν με...», μπροστά στον εσταυρωμένο.

Βρίσκοντας την ιδέα πολύ καλή και θέλοντας να τον μιμηθώ, αποφάσισα να καθιερώσω και εγώ αυτή την τάξη. Μεγάλη Πέμπτη λοιπόν στην ακολουθία των Αγίων Παθών, καθώς τελειώνουν τα στιχηρά των αίνων, κατεβαίνω από το στασίδι μου και στέκομαι μπροστά στον εσταυρωμένο και καθώς νιώθω μία αίσθηση εξουθένωσης να πηγάζει από το βασανισμένο σώμα του κυρίου μας, αρχίζω να ψάλω το «Δόξα Πατρί και Υιώ και Αγίω Πνεύματι»... μικρή παύση και καθώς ετοιμάζομαι να εκτομίσω την πρώτη λέξη του τροπαρίου, ακούω τον εσταυρωμένο Κύριο μας να μου λέγει «άφησέ το αυτό, είναι δικό μου, θα το ψάλω εγώ» και αμέσως αρχίζει να ψάλει εκείνη την πρώτη φράση «στον άνω Πα και μάλιστα σε μια βάση κατά πολύ υψηλότερη της φυσικής» «εξέδυσαν με τα ιμάτιά μου και ενέδυσάν με χλαμύδα κοκκίνη ...» το άκουσμα είναι συγκλονιστικό και μέσα στη σαστιμάρα μου, και ενώ περιμένω... να ακούσω το «κοινό», να «ξεσπά σε επευφημίες» όπως συνηθίζεται σε όλες τις μεγάλες στιγμές των διασήμων αστέρων της

μουσικής... τίποτα ... νεκρική σιγή! ...απειροελάχιστος χρόνος για να συλλογιστώ με απορία... πού βρέθηκε τόση δύναμη μέσα σ' αυτό το εξουθενωμένο σώμα... και σηκώνω το βλέμμα μου και αντικρίζω το περίλυπο και πονεμένο βλέμμα του Κυρίου, συνειδητοποιώ ότι... πρέπει να αρχίσω να ψάλλω... κλείνω τη μουσική φυλλάδα που κρατούσα στο χέρι μου, και ψάλλω το τροπάριο σχεδόν χύμα με σβηστή φωνή και χωρίς να τολμήσω να σηκώσω το κεφάλι μου και να ξαναντικρύσω το μοναδικό εκείνο βλέμμα του εσταυρωμένου Κυρίου των όλων...

Από τότε δεν είναι λίγες οι φορές που ξανάρχεται εμπρός μου εκείνη η εικόνα του προσώπου του κυρίου, και αισθάνομαι ότι πάντα κάτι θέλει να μου πει ...

Με βασανίζει πολλές φορές η σκέψη, πόσο λάθος είναι κατασκευασμένα τα στασίδια των ψαλτών καθώς είναι αρκετά υπερυψωμένα... και αναρωτιέμαι, αν και πόσο καλύτερα ή αν θέλετε πιο σωστά, θα ήταν, να ήταν τοποθετημένα σε κάποια θέση διαφορετική.

Είναι όντως πολύ διαφορετικό να ψάλλεις αφ υψηλού! και εκ του μακρόθεν! από το να ευρίσκεσαι κάπου κοντά και γιατί όχι ανάμεσα στο εκκλησίασμα...

Όχι μόνο αυτά, αλλά και πολλά άλλα, είχα την ευλογία να βιώσω και να διδαχθώ, κατά τη διάρκεια μιας εξηντάχρονης **όχι θητείας αλλά μαθητείας**, που με τη χάρη του Θεού συνεχίζεται ακόμα.

Χαράλαμπος Σιούφας

Πρωτέκδικος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας

Ο κ. **Χαράλαμπος Σιούφας** γεννήθηκε το έτος 1946 στον Ελληνόπυργο Καρδίτσας. Σε ένα παραδοσιακό χωριού, που ανήκει στο δήμο Μουζακίου, του Νομού Καρδίτσας. Είναι έγγαμος και πατέρας τριών τέκνων, αρρένων. Υιός Ιερέως, του πατρός Βασιλείου Σιούφα.

Από ηλικίας 12 ετών εδιδάχθην εις το Ωδείον Αθηνών τα βασικά μαθήματα της Εκκλησιαστικής μας μουσικής με δάσκαλο τον αείμνηστο Πρωτοψάλτη Σπυρίδωνα Περιστέρη.

Εν συνεχεία εμαθήτευσε παρά του Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Θρασυβούλου Στανίτσα μετά του οποίου συνεδέθην με στενήν φιλίαν.

Αυτή η στενή φιλία, είχε ως αποτέλεσμα και την στενή συνεργασία μετά του Άρχοντος διά την έκδοσιν του μουσικού του αριστουργήματος «ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΤΡΙΩΔΙΟΝ».

Υπηρέτησε σε πολλούς Ναούς των Αθηνών. Μέλος των Χορωδιών του εν Αθήναις Συλλόγου Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως υπό την διεύθυνσιν του Θρασυβούλου Στανίτσα και του κ. Δημοσθένη Παϊκόπουλου.

Είναι Αντιπρόεδρος του εν Αθήναις Συλλόγου Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως.

Έχει τιμηθεί από το Οικουμενικό Πατριαρχείο ως: **Άρχων Πρωτέκδικος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.**

Στην επαγγελματική του σταδιοδρομία, διετέλεσε ως Δικηγόρος Αθηνών, ασκών ναυτιλιακή δικηγορία επί τεσσαράκοντα και πλέον έτη.

Νομικός Σύμβουλος πολλών Ελληνικών και διεθνών αλλοδαπών τραπεζών επί θεμάτων Τραπεζικού και Ναυτιλιακού Δικαίου. Νομικός Σύμβουλος πολλών Ναυτιλιακών Εταιρειών.

Διαχειριστής (Managing Partner) της Δικηγορικής Εταιρείας ΑΔΕΛΦΟΙ ΣΙΟΥΦΑ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ (Theo V. Sioufas & Co. Law Offices).

Γεώργιος Χατζηχρόνου

Άρχων Υμνωδός της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας

Γεννήθηκε στη Θήβα το 1946. Από οικογενειακή παράδοση ασχολήθηκε με τη Βυζαντινή Μουσική και είναι κάτοχος Διπλώματος, με βαθμό Άριστα, με διάκριση και Α΄ βραβείο. Από το 1962 ψάλλει επίσημα σε διάφορους Ιερούς Ναούς της επαρχίας και των Αθηνών.

Σήμερα είναι πρωτοψάλτης στον Ιερό Ναό Φανερωμένης Χολαργού, της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

Διδάσκαλος της Βυζαντινής Μουσικής και του παραδοσιακού τραγουδιού σε τρία ωδεία. Διευθύνων Σύμβουλος του «Μορφωτικού Μουσικολογικού Ιδρύματος», μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ιδρυτής και Χοράρχης της «Βυζαντινής Χορωδίας Αθηνών». Συνιδρυτής και Χοράρχης επί δεκαετία της Χορωδίας Βυζαντινής και Παραδοσιακής Μουσικής Βοιωτίας.

Παραγωγός μουσικών εκπομπών του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Φίλων Βυζαντινής Μουσικής.

Έχει εμφανιστεί με χορωδιακά σχήματα, εντός και εκτός Ελλάδος, με απόλυτη επιτυχία.

Έχει πραγματοποιήσει εμφανίσεις στην Ελληνική, Ιταλική, Κυπριακή, Πολωνική και Καναδική Ραδιοφωνία και Τηλεόραση. Ως μονωδός έχει εμφανιστεί στο Ηρώδειο, Λυρική Σκηνή, Μέγαρο Μουσικής, Κινηματοθέατρο «Παλλάς», αίθουσα «Παρνασσός» σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Έχει συνθέσει εθνικοθρησκευτικά ορατόρια, με κορυφαία την Ελεγεία Διστόμου "Θανάτω θάνατον πατήσας" και αρκετές εκκλησιαστικές μουσικές συνθέσεις.

Τιμήθηκε από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος με το ανώτατο παράσημο, τον Χρυσούν Σταυρό του Αποστόλου Παύλου.

Είναι παντρεμένος με την Ολυμπία Τριαντάφυλλου, καθηγήτρια μαθηματικών με την οποία έχει αποκτήσει δύο παιδιά.

Γυμναστής στο επάγγελμα, διδάσκων επί σειρά ετών στο ΤΕΦΑΑ Αθηνών, πρώην Σχολικός Σύμβουλος Φυσικής Αγωγής.

Υπήρξε πρωταθλητής Ελλάδος στο δέκαθλο και διεθνής αθλητής.

Προπονητής στίβου αργότερα όπου έφτασε στο ύπατο αξίωμα του προπονητή της Εθνικής Ελλάδος και Ομοσπονδιακός Προπονητής της Κύπρου.

Οι αθλητές του συμμετείχαν και αρκετοί διακρίθηκαν σε Βαλκανικούς, Πανευρωπαϊκούς, Παγκόσμιους εφήβων και Ολυμπιακούς Αγώνες.

Τα τελευταία χρόνια ασχολείται αποκλειστικά με την Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική και την μουσική παράδοση του λαού μας, την οποία πιστεύει ακράδαντα πως πρέπει να την ξαναπάρουν στα χέρια τους οι ψάλτες και να την διδάξουν, όπως γινόταν παλιά.

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ – ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ - ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Στέργιος Αλούρδας

MSc in Management & Organization of Educational Units, International Hellenic

Πτυχιούχος του Προγράμματος Ιερατικών Σπουδών Ανώτατης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης (2015), Διπλωματούχος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης στη Διοίκηση και Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων από το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος, του Τμήματος Διοίκησης Οργανισμών, Μάρκετινγκ και Τουρισμού(2019). Γενικός Διευθυντής του Ιδιωτικού Νηπιαγωγείου-Βρεφονηπιακού Σταθμού «Νηπιακό Κολλέγιο Χιονάτη». Κάτοχος Πτυχίου Βυζαντινής Μουσικής.

Ιωάννης Παντελίδης

Αν. εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπ/σης

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη. Είναι πτυχιούχος Κοινωνικής Θεολογίας με ΜΔΕ στην Ψυχολογία της Θρησκείας και εργάζεται ως εκπαιδευτικός στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Έχει εργαστεί σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, μεταξύ των οποίων η Ιερά Κοινότητα Αγίου Όρους. Τα ενδιαφέροντά του περιλαμβάνουν τις επιστήμες της Θεολογίας, της Ψυχολογίας, της Πληροφορικής, και δραστηριοποιείται στην Πολιτιστική Διαχείριση, τη Βυζαντινή Μουσική (κάτοχος πτυχίου) και από το 2009 στην Πολιτική Προστασία.

Η βυζαντινή ψαλτική παράδοση συναντά την προσχολική ηλικία. Η περίπτωση εφαρμογής σε ιδιωτικό νηπιαγωγείο της Μακεδονίας.

Στα πλαίσια του μαθήματος της μουσικής προπαιδείας, σε ιδιωτικό νηπιαγωγείο της Θεσσαλονίκης, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να ακούσουν και να αλληλοεπιδράσουν με την εκκλησιαστική μουσική παράδοση. Μέσα από ένα διαδραστικό προτζεκτ, έφτιαξαν μια κατασκευή του επιταφίου και μετά τον στολισμό του έκαναν την περιφορά σε όλες τις τάξεις του σχολείου ακούγοντας παράλληλα τα εγκώμια της Μ. Παρασκευής. Με αυτήν την μέθοδο κατανόησαν και βίωσαν την περίοδο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής και των παθών του Χριστού προσομοιάζοντας την λειτουργική παράδοση στα πλαίσια της τάξης.

Ραφαήλ Ασδρές

Πρωτοψάλτης Ιερού Ναού Νέων Μουδανιών

Ο Ασδρές Ραφαήλ γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1992. Είναι κάτοχος πτυχίου και διπλώματος βυζαντινής μουσικής, καθώς και πτυχίων Μονωδίας και Αρμονίας. Έχει σπουδάσει παράλληλα στο τμήμα επιστημών προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Διετέλεσε επί σειρά ετών Λαμπαδάριος του Μητροπολιτικού Ναού Αγίας Παρασκευής Λαγκαδά και πρωτοψάλτης του Ιερού Καθεδρικού Ναού Αγίου Νικολάου Καλαμαριάς. Σήμερα είναι πρωτοψάλτης του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Νέων Μουδανιών. Διδάσκει στη νεοϊδρυθείσα σχολή βυζαντινής μουσικής του Ναού και διευθύνει τη Βυζαντινή και παραδοσιακή Χορωδία του παραπάνω Ναού.

Η οργάνωση του αναλογίου και της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής στον Ιερό Ναό Αγ. Γεωργίου Νέων Μουδανιών.

Τα τελευταία χρόνια οι ανάγκες επανδρώσεως των ιερών αναλογίων, ιδίως στην επαρχία είναι περισσότερο από επιτακτικές και προβληματίζουν όλο και περισσότερο κλήρο και ιεροψάλτες. Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστούν οι λόγοι που ώθησαν την ίδρυση της σχολής Βυζαντινής μουσικής στην περιοχή των Νέων Μουδανιών Χαλκιδικής, ο τρόπος προσέλκυσης ατόμων που έχουν την επιθυμία να συμμετάσχουν σε αυτό το εγχείρημα, και κυρίως η διατήρηση της συνοχής των σπουδαστών και οι τεχνικές που το επιτυγχάνουν. Στην συνέχεια θα αναδείξουμε την διαφορετική προσέγγιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας κάτω από ιδιαίτερες και δυσμενείς πολλές φορές συνθήκες, όπως και την άμεση και παράλληλη συμμετοχή στο αναλόγιο. Τέλος θα γίνει μια αποτίμηση των παραπάνω δράσεων και η προβολή των αποτελεσμάτων τους.

Βασίλειος Βασιλείου

Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ), Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Ο Βασίλειος Βασιλείου είναι απόφοιτος του Λυκείου Αποστόλων Πέτρου & Παύλου Λεμεσού (1987 - βαθμός Απολυτηρίου «Άριστα»). Οι προπτυχιακές σπουδές του αφορούν α) το Τμήμα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου Κύπρου (1990 - βαθμός διπλώματος «Λίαν Καλώς») και β) το Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1998 - βαθμός πτυχίου «Άριστα»). Όσον αφορά στις μεταπτυχιακές σπουδές είναι Διδάκτωρ Βυζαντινής Μουσικολογίας του τμήματος Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών - υπό την επίβλεψη του Καθηγητή Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης κ. Γρηγορίου Στάθη (2009 - με βαθμό διατριβής «Λίαν Καλώς»).

Συμμετείχε σε σεμιναριακά μαθήματα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα «Έρευνα και διδασκαλία του Βυζαντινού, μεταβυζαντινού και παραδοσιακού μουσικού ρεπερτορίου» καθώς και σε πλήθος συνεδρίων που αφορούν στην Ψαλτική Τέχνη - βλ. Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας 2000-2015, Κέντρου Εκκλησιαστικής Μουσικής (2003-2004), τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ. (2011), τμήματος Μουσικών Σπουδών, Σχολής Καλών Τεχνών Α.Π.Θ. (2011) και άλλων-. Έχει συγγράψει ικανό αριθμό επιστημονικών εργασιών στα πλαίσια της συμμετοχής του στα παραπάνω συνέδρια αλλά και άλλων αυτοτελών όπως «Πολυφωνία στην Ελληνική Παραδοσιακή Εκκλησιαστική Μουσική», «Η μονοφωνία και το ισοκράτημα στη Βυζαντινή Μουσική», «“Η Εκκλησία σήμερα πανηγυρίζει”· μία μορφολογική ανάλυση στο μάθημα προς τιμήν του Αγίου Χαραλάμπους στο μέλος Ιωάννου Βυζαντίου Πρωτοψάλτου», κ.α.

Επαγγελματικά ανήκει, από το ακαδημαϊκό έτος 2017-18, στο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ) του τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης (τΜΕΤ) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΠΑΜΑΚ) με ειδίκευση στη Ανάλυση - Μορφολογία - Μελουργία της Βυζαντινής Μουσικής (έχει διατελέσει Επιστημονικός Συνεργάτης του σχετικού τμήματος κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1999-2006, 2009) ενώ υπήρξε καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (1998-1999, 2006-2016) ΠΕ20 και ΠΕ16.01). Παράλληλα είναι καθηγητής Εκκλησιαστικής Μουσικής στη Μουσική Σχολή του Προκοπίου Πολυδυνάμου Εκκλησιαστικού Κέντρου της Ιεράς Μητροπόλεως Καλαμαριάς (2016-2022).

Η καλλιτεχνική εμπειρία του διαμορφώθηκε κοντά στους Πρωτοψάλτες: Νίκο Παπασάββα (Καθηδρικού Ναού Λεμεσού), Αντώνιο Αλυγιζάκη (Ιερά Μονή Βλατάδων) και Δημήτριο Σουρλαντζή (Άρχων Μουσικοδιδάσκαλος Οικουμενικού Πατριαρχείου) ενώ διετέλεσε πρωτοψάλτης στους Ι.Ν. Αγίου Χαραλάμπους – μητ. Ι. Μ. Σίμωνος Πέτρας Θεσσαλονίκης (1995-1997), Παναγίας Ευαγγελιστρίας Ευόσμου (2000), Παναγίας Φανερωμένης Νέας Μηχανιώνας (2000-2007) και Αγίων Αναργύρων Επταπυργίου Θεσσαλονίκης (2007- 2022).

Κατά τα έτη 2009-2017 έχει διατελέσει μέλος του Δ.Σ. του Αθλητικού Συλλόγου Θέρμης «Α.Ο.Θ. Θερμαίος», έφορος του τμήματος της Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης του παραπάνω συλλόγου ενώ είναι εν ενεργεία αθλητής (Βετεράνος) του αθλήματος (Π.Ο.Φ.ΕΠ.Α). Γνωρίζει επαρκώς την Αγγλική γλώσσα (GCE, English Language, London Univeristy). Από τον Οκτώβριο του 1997 είναι νυμφευμένος και πατέρας τεσσάρων (4) παιδιών ενώ διαμένει μόνιμα στο Τριάδι του Δήμου Θέρμης (Θεσσαλονίκη).

Μορφή και Ερμηνεία στη Ψαλτική Τέχνη.

Κύριο γνωστικό αντικείμενο που αφορά στην Ερμηνεία της Ψαλτικής αναδεικνύεται η αναγνώριση της ιδιαίτερης μορφής του μέλους· ιδιαίτερα δε χρήσιμη παρουσιάζεται αφενός η διερεύνηση των δομικών μελικών μορφών και η ανάλυση των συστατικών στοιχείων του μέλους [στα διάφορα γένη μελοποιίας], αφετέρου δε η κωδικοποίηση των βασικών μορφικών προτύπων και εν τέλει η ανακατασκευή μέλους υπαρχόντων υμνογραφικών ποιητικών μορφών αλλά και η μελοποίηση νέας υμνογραφικής παραγωγής λατρευτικών ακολουθιών.

Δημήτριος Δεληχριστάκης

Αν. εκπαιδευτικός Β/θμιας μουσικής εκπαίδευσης

Γεννήθηκε στην πόλη των Σερρών το Δεκέμβριο του 1995. Το 2008, ξεκίνησε η φοίτηση του στο Μουσικό Σχολείο Σερρών από όπου και αποφοίτησε το 2014, ολοκληρώνοντας τον αντίστοιχο κύκλο σπουδών. Την ίδια χρονιά, ξεκίνησε η φοίτηση του στο τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, στην κατεύθυνση της Βυζαντινής Μουσικής. Το καλοκαίρι του 2017, απέκτησε το πτυχίο Βυζαντινής Μουσικής από το ωδείο της Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας. Κατά τη χρονιά 2018 – 2019, διατέλεσε ως καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής στο Καλλιτεχνικό Εργαστήρι του Ι.Ν. Αγίου Θεράποντα Κάτω Τούμπας Θεσσαλονίκης. Τον Δεκέμβριο του 2019, ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές σπουδές του στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Από τον Σεπτέμβρη του 2020, εργάζεται ως Αναπληρωτής εκπαιδευτικός Βυζαντινής Μουσικής σε Μουσικά Σχολεία της χώρας μεταξύ των οποίων το Μουσικό Σχολείο Κομοτηνής, το Μουσικό Σχολείο Ρόδου και το Μουσικό Σχολείο Ξάνθης. Τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς, ξεκίνησε να φοιτά στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Αγίου Όρους του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου από όπου ολοκλήρωσε τις σπουδές του, τον Φεβρουάριο του 2023.

Η Ακολουθία του νεοφανούς Οσίου Ευδοκίμου του Βατοπαιδινού.

Ο όσιος Ευδόκιμος είναι ένας νεοφανής άγιος, ο οποίος άσκησε τον αγγελικό βίο στην Μονή Βατοπαιδίου του Αγίου Όρους. Το ευωδιάζον λείψανό του βρέθηκε στο κοιμητήριο της Μονής το 1840. Η μνήμη του εορτάζεται στις 5 Οκτωβρίου, η δε ασματική του Ακολουθία ευρίσκεται σε ανώνυμο ακέφαλο χειρόγραφο της Μονής Βατοπαιδίου και είναι γραμμένη σε μεσοβυζαντινή, μικρογράμματη και μαργαριτόπλεκτη γραφή. Τα προσόμοια και τα ιδιόμελα-δοξαστικά του οσίου ευρίσκονται μελοποιημένα, από τον Ματθαίο Βατοπεδινό, στην Πανηγυρική (Χφ. Βατοπαιδίου 1601 καί Πανηγυρική Α', Άγιον Όρος 1997). Το μέλος τους είναι το σύνηθες αγιορείτικο της εποχής μετά τις πρώτες δεκαετίες από την εφαρμογή της νέας μεθόδου σημειογραφίας. Ακολουθείται μεν το κλασσικό μέλος, κατ' αρχήν, εισάγονται όμως και νέα, μικρά συνήθως, μελωδικά σχήματα, χαρακτηριστικά του αγιορείτικου ύφους, ενώ σημειώνονται οι προσωπικές κινήσεις της φωνής του μελοποιού. Καταγράφοντας με τον τρόπο αυτό, πληθωρικά, την προφορική κίνηση. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η ασματική Ακολουθία του Νεοφανούς Οσίου Ευδοκίμου του Βατοπεδινού, όπως και οι μελοποιήσεις του Ματθαίου με εκτενή σχόλια περί της τροπικότητας. Επίσης προσαρμόζονται οι ειρμοί των κανόνων και τα εξαποστειλάρια, σύμφωνα με το κλασσικό μέλος. Με τον τρόπο αυτό παρουσιάζεται μία πλήρης Ακολουθία, με τα απαραίτητα μουσικολογικά σχόλια και σημειώσεις.

Χαράλαμπος Διαφωνίδης

Λαμπαδάριος Μητροπολιτικού Ναού Ξάνθης, Πρόεδρος Συλλόγου Ιεροσαλτών Ξάνθης

Ο Χαράλαμπος Διαφωνίδης είναι Λαμπαδάριος του Μητροπολιτικού Ναού Τιμίου Προδρόμου Ξάνθης, Πρόεδρος του Συλλόγου Ιεροσαλτών Ξάνθης «Γρηγόριος ο Πρωτοψάλτης», ταμίας της Ομοσπονδίας Συλλόγων Ιεροσαλτών Ελλάδος και πρόεδρος του Δημοτικού Ραδιοφώνου Ξάνθης. Καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής, απόφοιτος της Εκκλησιαστικής Σχολής Ξάνθης και της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης με πτυχιακή εργασία «Η αγιορειτική ψαλτική παράδοση του α' μισού του 19ου αιώνα μέσα από το έργο των αγιορειτών Ματθαίου Βατοπαιδινού, Ιώασαφ Διονυσιάτη και Νικολάου Δοχειαρίτη», μεταπτυχιακός φοιτητής του προγράμματος Τοπικής Ιστορίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης με διπλωματική εργασία «Κοινωνικές και πολιτισμικές διαδρομές των ψαλτικών εντύπων στον βαλκανικό χώρο του 19ου αιώνα». Έχει διδαχθεί την Ψαλτική κοντά σε δασκάλους στην Ξάνθη, στο Άγιον Όρος και στην Αθήνα, τελειόφοιτος του Τμήματος Βυζαντινής Μουσικής – Ψαλτικής Τέχνης του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα κινούνται στην ψαλτική ανθρωπογεωγραφία, τα ψαλτικά έντυπα του 19^{ου} αιώνα, τα χειρόγραφα λίγο προ και μετά την καθιέρωση της Νέας Μεθόδου καθώς και στην ψαλτική παράδοση της Θράκης και του Αγίου Όρους.

Η διδακτική της Ψαλτικής Τέχνης κατά τον εκ Μαδύτου Χρυσάνθο.

Ο Θρακιώτης θεωρητικός της περίφημης τριανδρίας των Μεταρρυθμιστών της μουσικής σημειογραφίας της Ψαλτικής, Χρυσάνθος ο εκ Μαδύτου, μας παραδίδει μέσω της «Εισαγωγής εις το θεωρητικόν και πρακτικόν της εκκλησιαστικής μουσικής» αλλά κυρίως μέσω του εκτενέστερου συγγράμματος «Θεωρητικόν Μέγα της Μουσικής» τα διδακτικά βήματα για την εκμάθηση της Ψαλτικής Τέχνης. Οι οδηγίες και η διάρθρωση ασφαλώς αφορούν την λεγόμενη Νέα Μέθοδο, χωρίς να λείπουν όμως και οι παραπομπές, συγκρίσεις και η αντιδιαστολή με την παλαιότερη μέθοδο σημειογραφίας και διδασκαλίας.

Στην παρούσα εισήγηση επιχειρείται μια σταχυολόγηση της διδακτικής προσέγγισης του Χρυσάνθου με αναφορές τόσο στις προ αυτού θεωρητικές και διδακτικές πραγματείες, όσο και στην πληθώρα των θεωρητικών που κυκλοφόρησαν στην Νέα Μέθοδο. Παρότι ο Χρυσάνθος και το Θεωρητικό του στέκουν ψηλά στο μυαλό και τις διατυπώσεις όλων αναφορικά με την θεμελίωση του μουσικού συστήματος της εκκλησιαστικής μας μουσικής, θα γίνει εμφανές ότι αγνοούνται ευρέως πολλά δεδομένα και χρήσιμες συμβουλές, στοιχεία που στην πορεία του χρόνου λησμονήθηκαν ή επιλέχθηκε να μην μεταφερθούν στην σύγχρονη διδασκαλία. Ευχής έργον πέρα από την ανταλλαγή απόψεων να προκληθεί ένας έστω μικρός προβληματισμός, ο οποίος θα κάνει το έργο μας ως δασκάλων της Ψαλτικής αρτιότερο και λυσιτελές.

Γεώργιος Δροσάκης

Θεολόγος Β/θμια Εκπ/ση, Καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής, Δημοτικό Ωδείο Αλεξανδρούπολης

Μαθητής του αιμνήστου πρωτοψάλτου κ. Σβυντρίδη Γεωργίου. Είναι νυμφευμένος με την κ. Γιαννάκου και πατέρας 4 τέκνων. Εκπαιδευτικός (Θεολόγος) στο επάγγελμα, με μεταπτυχιακό. Ιεροψάλτης του Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Νικολάου Αλεξανδρούπολης από το 2006 και καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής στο Δημοτικό Ωδείο Αλεξανδρούπολης από το 2000.

Η διδασκαλία της εκκλησιαστικής μουσικής στην Ε΄ και ΣΤ΄ Πατριαρχική Σχολή και τους Μουσικούς Συλλόγους της Πόλης. Η προσφορά του Γεωργίου Ραιδεστηνού του Β΄, Πρωτοψάλτου της Μ.τ.Χ.Ε..

Ο Πρωτοψάλτης της Μ.τ.Χ.Ε. Γεώργιος Ραιδεστηνός ο Β΄ (1833-1889) υπήρξε εκ των κορυφαίων ιεροψαλτών και μουσικοδιδασκάλων του 19ου αι. Ανέπτυξε έντονη δράση διδάσκοντας την εκκλησιαστική μουσική και συμμετέχοντας ενεργά στους Μουσικούς Συλλόγους και τις Μουσικές Σχολές της Πόλης. Έδωσε δυναμικό παρόν στα μουσικά πράγματα της Κωνσταντινούπολης επί πολλές δεκαετίες, ως πρωτοψάλτης, ως μουσικοδιδάσκαλος και συνθέτης αλλά και ως γνώστης της ευρωπαϊκής μουσικής. Σπουδαία υπήρξε η διδακτική του δράση στους πρώτους Συλλόγους της Πόλης, μεταλαμπαδεύοντας την εκκλησιαστική μουσική και το πατριαρχικό ύφος. Οι δράσεις που ανέλαβε σε συλλογικό επίπεδο φανερώνουν μία μουσική προσωπικότητα με μεγάλα χαρίσματα. Οι πρωτότυπες και πρωτοποριακές ιδέες για την πρόοδο της μουσικής και τη μεταλαμπάδευσή της εμπνέουν και σήμερα, όλους όσους ασχολούνται με τη μελέτη, τη διδασκαλία της και την οργάνωση των ιεροψαλτικών συλλόγων.

Χρυσοβαλάντης Ιωαννίδης

Μεταδιδακτορικός ερευνητής, Τμήμα Μουσικών Σπουδών ΑΠΘ.

Ο Ιωαννίδης Χρυσοβαλάντης (MSc, PhD) γεννήθηκε στην Θεσ/νίκη το 1977 και είναι πτυχιούχος του τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. Είναι κάτοχος Πτυχίου και Διπλώματος της Βυζαντινής μουσικής, Μεταπτυχιακού και Διδακτορικού διπλώματος με ειδίκευση στην Βυζαντινή Μουσικολογία από το τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. Στην τέχνη της Ψαλτικής πορεύτηκε με δασκάλους τον Ματθαίο Τσαμκιράνη, Ελευθέριο Γεωργιάδη και Παναγιώτη Νεοχωρίτη. Εργάζεται ως μόνιμος Καθηγητής Βυζαντινής και Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής στο Μουσικό Σχολείο της Καβάλας, με προϋπηρεσία στο Δημοτικό Ωδείο Καβάλας και στο Ωδείο Ανατολικής Μακεδονίας και υπηρετεί ως Πρωτοψάλτης του Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Νικολάου Ελευθερουπόλεως. Είναι ιδρυτής και συντονιστής του Βυζαντινού Χορού Ν. Καβάλας «Συνηχούντες» (πρώην Βυζαντινός Χορός Καβάλας), με ευρύ λειτουργικό, πολιτιστικό και δισκογραφικό έργο, μέλος του μουσικού σχήματος «Αίολος» και

καλλιτεχνικός διευθυντής του Μουσικού Συνόλου «Συνηχούντες». Έχει ηχογραφήσει αδημοσίευτα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μέλη της Κυριακής της Ορθοδοξίας και της Πεντηκοστής, καθώς και Ακολουθίες Αγίων και ποικίλες ψαλτικές συνθέσεις. Επίσης έχει λάβει μέρος ως Εισηγητής σε Επιστημονικά Συνέδρια με αντικείμενο την Ψαλτική Τέχνη και την Παιδαγωγική της Μουσικής, ως Ειδικός Επιστήμονας στο πλαίσιο της Πράξης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα)-Νέο Πρόγραμμα Σπουδών» και έχει δημοσιεύσει άρθρα και μελέτες μουσικολογικού, λειτουργικού και ψαλτικού περιεχομένου σε επιστημονικά περιοδικά. Τέλος, από τον Απρίλιο του 2022 εκπονεί μεταδιδακτορική έρευνα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. με υπεύθυνο Καθηγητή τον κ. Εμμανουήλ Γιαννόπουλο με θέμα «Η Πατριαρχική Ψαλτική Τέχνη κατά τον ΙΘ' αιώνα».

Η ερμηνεία της σημειογραφίας της Νέας Μεθόδου στο πλαίσιο του Νέου Στιχηραρίου, σύμφωνα με την παράδοση της Μ.τ.Χ.Ε.

Η μελοποίηση του Νέου Στιχηραρίου ενσαρκώνεται κυρίως από το Δοξαστάριο του Πέτρου Λαμπαδαρίου (μέσα ΙΗ' αιώνα), με τις πέντε επιμέρους κύριες στην Νέα Μέθοδο καταγραφές του (έκδοση Βουκουρεστίου έτους 1820, Παρισινή έτους 1821, Μάρκου Δομεστίκου, Παναγιώτη Κιλτζανίδη και Γεωργίου Βιολάκη) και για τα υπόλοιπα Ιδιόμελα στην έκδοση του μέλους του Μανουήλ Πρωτοψάλτου από τον Χουρμουζίο Χαρτοφύλακα (έτους 1831). Η πρώτη διαφοροποιημένη εκδοχή, με ξεκάθαρη όμως εξάρτηση από τις αρχικές του Πέτρου και του Μανουήλ, εμφανίζεται στην έκδοση της Κυψέλης του Στεφάνου Λαμπαδαρίου, ενώ η προγενέστερη σύνθεση του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, που διασώζεται αδημοσίευτη στην Βιβλιοθήκη του Κ. Ψάχου (έτους 1826), είναι εντελώς αδέσμευτη και ενσωματώνει νέα τεχνοτροπικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά. Επίσης η σύνθεση του Κωνσταντίνου Πρωτοψάλτου στο Δοξαστάριό του (έτους 1841) εισάγει μια πιο εκτεταμένη και με αρκετά νεωτερικά στοιχεία μελωδική φόρμα και ανοίγει τον δρόμο για τις μεταγενέστερες συνθετικές προτάσεις του Γεωργίου Ραιδεστηνού, Νικολάου Σμύρνης και Πέτρου Φιλανθίδου, οι οποίες μεταπλάθουν ριζικά και με ποικίλο βαθμό πρωτοτυπίας την φόρμα κυρίως των Δοξαστικών, ενσωματώνοντας παράλληλα καταγεγραμμένα πολλαπλά στοιχεία προφορικότητας του Κων/πολιτικού ερμηνευτικού ιδιώ-ματος και ευρύτερα των παραλίων της Μ. Ασίας και της Ανατολικής Θράκης.

Η παρουσίαση της εξελικτικής αυτής πορείας του Νέου Στιχηραρίου μέσα στους κόλπους της Μ.Χ.Ε. θα παρουσιαστεί μέσω ποικίλων παραδειγμάτων και καταγραφών, οι οποίες καταδεικνύουν τον διαφορετικό βαθμό διαποίκισης και ανάλυσης χαρακτηριστικών μελωδικών γραμμών του Νέου Στιχηραρίου (και παραπλεύρως και του Ειρμολογίου). Παράλληλα θα αναδειχθεί αυτόματα η δύναμη και ο καθοριστικός ρόλος της προφορικότητας ως προς το πλήρες μελωδικό περιεχόμενο των μουσικών θέσεων της Ψαλτικής και τα όρια της προσωπικής ερμηνευτικής αυτενέργειας, είτε μέσα στο αυστηρό παραδοσιακό πλαίσιο της Μ.Χ.Ε, είτε ακόμα και με την συμβολή νέων συνθετικών τάσεων και ρευμάτων, τα οποία κυριαρχούν από το β' μισό του ΙΘ' αιώνα και μετά.

Ελευθέριος Καρέτσος

Αν. Εκπαιδευτικός Β/μιας Μουσικής Εκπαίδευσης

Πτυχιούχος του τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης με ειδίκευση στην «Ερμηνεία και Εκτέλεση της Ψαλτικής» (2018), Διπλωματούχος του ίδιου τμήματος στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Δ.Μ.Σ. Επιστήμες και Τέχνες της μουσικής» (2022), διπλωματούχος του διατμηματικού μεταπτυχιακού προγράμματος του τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης «*Η Βυζαντινή μουσική επιστήμη και καλλιτεχνική δημιουργία*» (2021) και αναπληρωτής εκπαιδευτικός του Μουσικού Σχολείου Καρδίτσας στον κλάδο ΠΕ79.01 Θεωρητικά Βυζαντινής Μουσικής.

Σύντομα στιχηρά Αυτόμελα του Πέτρου Βυζαντίου, διδακτικές προσεγγίσεις».

Η διδακτική της Βυζαντινής μουσικής αποτελείται από ένα σύνολο μεθόδων που αξιοποιήθηκαν κατά την Βυζαντινή περίοδο αλλά, εξελίσσονται έως σήμερα. Στην παρούσα εισήγηση, πραγματοποιείται μια σύντομη σύγκριση της μεθόδου αυτής με άλλες υπάρχουσες άλλων μουσικών παραδόσεων (συγκεκριμένα των μουσικοπαιδαγωγικών μεθόδων των Suzuki, Dalcroze, Orff, Kodaly) με σκοπό την ανάδειξη ομοιοτήτων και κοινών προσεγγίσεων. Στην συνέχεια, μέσω της μουσικολογικής ανάλυσης των σύντομων στιχηρών Αυτομέλων του Πέτρου Βυζαντίου, τα στοιχεία της ανάλυσης αξιοποιούνται για κατάθεση διδακτικών προσεγγίσεων αυτών με βάση τα στοιχεία που απορρέουν από την σύγκριση των προαναφερθεισών μουσικοπαιδαγωγικών μεθόδων.

Ιωάννης Κατσούλης

Υποψήφιος Διδάκτορας Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Εκπαιδευτικός Β/μιας Εκπαίδευσης.

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Ξάνθη, σπούδασε μουσικολογία. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών με καθηγητές τον Πανοσιολογιώτατο Αρχ. Νεκτάριο Παρη, Μαρία Αλεξάνδρου και Εμμανουήλ Γιαννόπουλο, ενώ σήμερα εκπονεί την διδακτορική διατριβή του στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων με υπεύθυνο καθηγητή τον Κυριάκο Καλαϊτζίδη. Έχει εργαστεί ως Καθηγητής Εκκλησιαστικής μουσικής και παραδοσιακού οργάνου (Ούτι) στο μουσικό σχολείο Ξάνθης, στα εκκλησιαστικά σχολεία Πάτμου, Αθωνιάδας και Ξάνθης όπου διδάσκει σήμερα. Είναι χοράρχης της παραδοσιακής χορωδίας του Συλλόγου Μικρασιατών Ν. Ξάνθης, του ιεροψαλτικού Συλλόγου Ξάνθης και καλλιτεχνικός Υπεύθυνος του Φεστιβάλ Ανατολικής Μουσικής της Φιλοπρόοδης Ένωσης Ξάνθης.

Σύγχρονες εκπαιδευτικές μέθοδοι και η εφαρμογή τους στην διδασκαλία της εκκλησιαστικής μουσικής.

Η εκκλησιαστική μουσική αποτελεί μια τέχνη η οποία στηρίχθηκε σε μία βιωματική εκπαιδευτική διαδικασία ανάμεσα στον δάσκαλο και τον μαθητή. Οι σύγχρονες παιδαγωγικές μέθοδοι οι οποίες εφαρμόζονται στη σημερινή εκπαίδευση θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα χρηστικό εργαλείο στην διδασκαλία της εκκλησιαστικής μουσικής συνεπικουρούμενες από τις ΤΠΕ (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας) καθιστώντας την εκπαιδευτική διαδικασία της εκκλησιαστικής μουσικής ενδιαφέρουσα τόσο για τον μαθητή όσο και για τον δάσκαλο ανατροφοδοτώντας την με εξατομικευμένα στοιχεία ένθεν κακείθεν καθώς επίσης και εντάσσοντάς την μέσα στο σημερινό πλαίσιο των εκπαιδευτικών τεχνικών.

Αθανάσιος Κόκορης

Γεννήθηκα στο Αρδάνιο-Φερών Έβρου. Ήμουν καθηγητής φιλόλογος και Σχ. Σύμβουλος Φιλολόγων στους Νομούς Έβρου, Ροδόπης και Καβάλας.

Κατέχω πτυχίο Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ και Διδακτορικό Δίπλωμα στις Επιστήμες της Αγωγής από το Δ.Π.Θ.

Υπηρέτησα για 35 χρόνια στη Μέση Εκπαίδευση από τα οποία τα 11 ως Σχ. Σύμβουλος φιλολόγων.

Κάτοχος πτυχίων Βυζ. Μουσικής της Σχολής Ιωάννης ο Δαμασκηνός Θεσσαλονίκης και του Δημοτικού Ωδείου Αλεξανδρούπολης.

Ιεροψάλτης από το 1984 μέχρι σήμερα σε διάφορους ναούς της Αλεξανδρούπολης, της επαρχίας και του εξωτερικού (Cambridge).

Δίδαξα τη Βυζ. Μουσική στο πλαίσιο των Δημοτικών Ωδείων Φερών και Αλεξανδρούπολης, στη ΝΕΛΕ Ν. Έβρου (Αρδάνιο-Φέρες- Αρδάνιο) και στο Σύλλογο Πολυτέκνων Ν. Έβρου.

Παντρεμένος με την αείμνηστη Θεοπούλα Γκαϊντατζή, καθηγήτρια φιλόλογο, με την οποία αποκτήσαμε (6) έξι παιδιά.

Δύο βιωματικά παραδείγματα διδασκαλίας της Βυζαντινής Μουσικής στην Επαρχία. Η εκπλήρωση μιας "προφητείας".

Η εισήγηση παρουσιάζει το θέμα της διδασκαλίας της Βυζαντινής Μουσικής στο πλαίσιο της Ενορίας και του Δημοτικού Ωδείου στην Επαρχία. Αναφέρεται στον τρόπο, στις δυσκολίες και στους συντελεστές της υλοποίησης του εγχειρήματος. Πόσο εύκολη ή δύσκολη είναι η προσπάθεια αυτή; Από τι εξαρτάται η επιτυχία η μη της στοχοθεσίας αυτής; Είναι θέμα οικονομικό μόνο η διδασκαλία της Βυζαντινής Μουσικής ή συντελούν και άλλοι παράγοντες και ποιοι;

Ιωάννης Λιάκος

Επίκουρος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Ο Ιωάννης Α. Λιάκος γεννήθηκε το 1974 στη Σιάτιστα Κοζάνης. Σπούδασε στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου παρακολούθησε και το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στον τομέα Λατρείας και Τέχνης με θέμα: «*Η ψαλμωδία των "Λειτουργικών" και των τροπαρίων της θείας λειτουργίας*». Εκπόνησε επίσης διδακτορική διατριβή με θέμα «*Η ψαλτική παράδοση της Θεσσαλονίκης κατά τον ιδ' και ιε' αιώνα*» με επιβλέποντα καθηγητή τον Γρ. Θ. Στάθη, και ανακηρύχτηκε διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών το 2005. Από το έτος 2006 ως το 2009 διετέλεσε εντεταλμένος διδασκαλίας (με Π.Δ. 407/80) στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών στο Α.Π.Θ. και από το 2008 ως το 2020 στην Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελλάς Ιωαννίνων, στο Πρόγραμμα Εκκλησιαστικής Μουσικής και Ψαλτικής, όπου εξελέγη επίκουρος καθηγητής τον Ιούνιο του 2010. Το Νοέμβριο του 2020 εξελέγη επίκουρος καθηγητής στη Θεολογική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το 2010 ως επισκέπτης καθηγητής δίδαξε μαθήματα Ψαλτικής Τέχνης και Υμνολογίας στη Θεολογική Σχολή «Άγιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης» του Ορθοδόξου Πανεπιστημίου του Κογκό. Από το 2006 είναι υπεύθυνος τεκμηρίωσης και καταλογογράφησης των Μουσικών χειρογράφων της Ιεράς Μονής του Παντοκράτορος Αγίου Όρους. Ο κατάλογος βρίσκεται ήδη στο τυπογραφείο. Έχει συμμετάσχει σε Διεθνή και Παγκόσμια Συνέδρια στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό και έχει γράψει αρκετά άρθρα και δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά σχετικά με την ιστορία την αισθητική, την παλαιογραφία και την καταλογογράφηση των χειρογράφων της Ψαλτικής Τέχνης κατά την Βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο. Επίσης, δίδαξε την Ψαλτική Τέχνη στο Ωδείο Βορείου Ελλάδος, στο Κεντρικό Ωδείο Θεσσαλονίκης και τώρα είναι διευθυντής της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής της Ιεράς Μητροπόλεως Ιωαννίνων, της Μητροπόλεως Σιατίστης. Διετέλεσε επίσης, πρωτοψάλτης του Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Δημητρίου Σιάτιστας (1990-1993), στη συνέχεια πρωτοψάλτης του ι. ν. Αγ. Αντωνίου Θεσσαλονίκης (1998-2010) και από τον Ιούνιο του 2010 είναι πρωτοψάλτης του Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Γρηγορίου Παλαμά Θεσσαλονίκης. Το έτος 2007 ίδρυσε τον Χορό Ψαλτών «*Θεσσαλονικείς Υμνωδοί*». με τον οποίο έχει εκδώσει μέχρι τώρα 3 ψηφιακούς δίσκους. Με τον Χορό των «*Θεσσαλονικέων Υμνωδών*» έχει συμμετάσχει σε συναυλίες: στο Μέγαρο Μουσικής Τσαϊκόφσκι, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, στο Ωδείο Τσαϊκόφσκι στη Μόσχα, και σε πολλές άλλες συναυλίες στην Ελλάδα και Κύπρο.

Οι εκ Μαδύτου Αγιορείτες μελουργοί.

Μέσα από την μελέτη των αγιορείτικων χειρογράφων κανείς μπορεί να εξάγει πολλές πληροφορίες που αφορούν τις κατά τόπους ψαλτικές παραδόσεις, αλλά και τους μουσικούς που δραστηριοποιήθηκαν και κατέγραψαν την μουσική τους έκφραση. Μια τέτοια έρευνα πραγματοποιήθηκε με σκοπό να αναζητηθούν οι εκ Μαδύτου Αγιορείτες μουσικοί κατά τον 19^ο αιώνα.

Στόχος της εισηγήσεως είναι η καταγραφή των ονομάτων και του έργου τους με σκοπό την μελέτη και την ανάδειξή τους.

Εμμανουήλ Ξυνάδας

Επίκουρος Καθηγητής Πατριαρχικής Ανώτατης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Κρήτης (ΠΑΕΑΚ)

Ο Εμμανουήλ Ξυνάδας είναι απόφοιτος του τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος (2006) με ειδίκευση στη Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική. Το 2013 αναγορεύτηκε διδάκτορας του Α.Π.Θ. Είναι κάτοχος Πτυχίου και Διπλώματος Βυζαντινής Μουσικής. Τον Απρίλιο του 2021 εκλέχτηκε Επίκουρος Καθηγητής (επί θητεία) στο γνωστικό αντικείμενο Ιστορική Βυζαντινή Μουσικολογία, στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελγίας Ιωαννίνων και από τον Σεπτέμβριο του 2022 υπηρετεί στην Πατριαρχική Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Κρήτης.

Η συμβολή των Θρακιωτών στις πρώτες εκδόσεις βιβλίων εκκλησιαστικής μουσικής στο Βουκουρέστι και την Κωνσταντινούπολη.

Το έτος 1820 κυκλοφορήθηκαν στο Βουκουρέστι οι δύο πρώτες εκδόσεις βιβλίων εκκλησιαστικής μουσικής, ενώ από το έτος 1824 ως επίκεντρο τυπογραφικής και εκδοτικής δραστηριότητας μουσικών βιβλίων αναφέρεται η Κωνσταντινούπολη. Στην εισήγηση γίνεται αναφορά στη συμβολή των Θρακιωτών και την υποστήριξή τους στις πρώτες εκδοτικές προσπάθειες, σύμφωνα με στοιχεία που απορρέουν από τους καταλόγους συνδρομητών μουσικών εκδόσεων και άλλο αρχειακό υλικό, με σκοπό να καταδειχθεί η ποικιλότροπη συμβολή τους στην ανάπτυξη της μουσικής τυπογραφίας.

Γρηγόριος Παπαγιάννης

Καθηγητής της Βυζαντινής Φιλολογίας στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ

Ο Γρηγόριος Παπαγιάννης, χοράρχης σήμερα της Χορωδίας του Συλλόγου Φίλων Βυζαντινής Μουσικής, είναι φιλόλογος, καθηγητής της Βυζαντινής Φιλολογίας στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 εγκαταστάθηκε στην Κομοτηνή και συνδέθηκε με τον Ι. Μητροπολιτικό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, όπου και υπηρετεί μέχρι σήμερα αρχικά ως Λαμπαδάριος και από το περασμένο καλοκαίρι ως Πρωτοψάλτης.

Την ιεροψαλτική του κατάρτιση την οφείλει καταρχήν και κατά κύριο λόγο στον πατέρα του, τον αείμνηστο πατέρα Κωνσταντίνο Παπαγιάννη. Καθοριστική όμως για τον τρόπο που ψάλλει σήμερα υπήρξε η μαθητεία του στον άρχοντα πρωτοψάλτη Αθανάσιο Σαλαμάνη.

Πρακτική Ψαλμωδία: Πειραματισμοί επί της διδακτικής.

π. Νεκτάριος Πάρης

Αρχιμανδρίτης του Οικουμενικού Θρόνου
Καθηγητής Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Βιογραφικό βλ. «Βιογραφικά Αρχόντων – Ιεροψαλτών», σ. 21.

Τὸ Ἐξαποστειλᾶριο «Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω»

Ὁ λειτουργικὸς χρόνος ψαλμωδῆσεως τοῦ αὐτομέλου ἔξαποστειλαρίου «Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω» ὁδήγησε στὴν δημιουργία ποικιλίας μελωδικῶν σχημάτων ἐκτελέσεώς του, τὰ ὁποῖα ἔτυχαν ποικιλματικῆς ἀποδόσεως ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἐκτελεστὲς καὶ μελοποιούς.

Ἡ μελωδία τοῦ τροπαρίου καταγράφεται στὰ Χειρόγραφα Εἰρμολόγια, τοῦ Μπαλασίου καὶ τοῦ Πέτρου Λαμπαδαρίου σὲ ἦχο τρίτο, μὲ πτώση στὴν μεσότητα. Μετὰ τὸ 1814 ὅμως καὶ τὶς πρῶτες μεταγραφές, θὰ παρουσιασθεῖ μέλος τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι ἀκριβῆς ἐξήγηση τῆς μελωδίας τοῦ Πέτρου, ἀλλὰ μάλλον καταγραφή τοῦ μέλους ὅπως αὐτὸ ἐψάλλετο τότε στὴν Κωνσταντινούπολη. Ὁ Χουρμούζιος θὰ ἀναγνώσει τὸ τροπάριο μὲ νέο τρόπο καὶ θὰ τὸ τονίσει ἀναλόγως.

Ἀργότερα ὁ Ἰωάννης ὁ Λαμπαδᾶριος θὰ τονίσει ἐμφαντικῶς κάποια σημεῖα τοῦ κειμένου. Πλήρης ἀλλαγὴ τοῦ μέλους τοῦ ἔξαποστειλαρίου θὰ παρατηρηθεῖ μὲ τὶς ἐκδόσεις τοῦ Ἰωάννου Σακελλαρίδη, μὲ τὴν καταγραφή τῆς λαϊκῆς ἐκδοχῆς τῆς μελωδίας. Τὸν 20^ο αἰῶνα τὸ ἔξαποστειλᾶριο θὰ ἐμφανισθεῖ μὲ ἐντελῶς νέο μελωδικὸ σχῆμα, γεγονός τὸ ὁποῖο ὀφείλεται κυρίως στὸν ἐμφαντικὸ τονισμό ὄλων τῶν συλλαβῶν τοῦ κειμένου, τονίζονται ἀκόμα καὶ οἱ συλλαβές «οὐκ», «ἴνα» καὶ «λάμ-». Ὡστόσο, παρὰ τὴν ἀλλοίωση τοῦ μελωδικοῦ σχήματος τοῦ τροπαρίου, στὸ θέμα τῆς ἐρμηνείας τοῦ μέλους, σὲ γενικὲς γραμμές, ὑπάρχει συμφωνία μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐκτελεστῶν.

Γιὰ τὴν θεωρητικὴ καὶ ἐρμηνευτικὴ προσέγγιση ὁποιασδήποτε ἐκκλη-σιαστικῆς μελωδίας πρέπει νὰ ἐξετάζεται τόσο ἡ γραπτὴ, ὅσο καὶ ἡ προφορικὴ παράδοση. Σήμερα, διακόσια περίπου χρόνια μετὰ τὶς πρῶτες μεταγραφές, μὲ τὰ ζωντανὰ ἀκούσματα νὰ ἐλλείπουν ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκλείπουν, σημειώνεται ἡ ἰδιαίτερη σημασία τῶν καταγραφῶν τῆς μελωδίας τοῦ ἔξαποστειλαρίου σὲ χειρόγραφα καὶ ἐκδόσεις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἠχογραφήσεων τῶν ἐπιφανῶν πρωτοψαλτῶν, ἀπὸ ὅπου μποροῦμε νὰ μελετήσουμε τὴν τροπικὴ συμπεριφορὰ τοῦ μέλους καὶ τὴν ἐρμηνεία του.

Γεώργιος Πατρῶνας

Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Εἶναι Μουσικοπαιδαγωγός, Ἐρμηνευτὴς Ψαλτικῆς καὶ Ἐρευνητής. Διδάσκει στο Τμήμα Μουσικῆς Ἐπιστήμης καὶ Τέχνης τοῦ Πανεπιστημίου Μακεδονίας ὡς Επίκουρος Καθηγητής με γνωστικὸ αντικείμενο «Ἐρμηνεία - Ἐκτέλεση - Διδακτικὴ τῆς Ψαλτικῆς». Πραγματοποίησε στο ἐξωτερικὸ προπτυχιακὲς καὶ μεταπτυχιακὲς σπουδές στὴν εἰδικότητα Μουσικοπαιδαγωγικὴ καὶ Διδακτικὴ τῆς μουσικῆς στο πιάνο καὶ στὴ Διεύθυνση συνόλων. Ολοκλήρωσε τὶς Διδακτορικὲς σπουδές στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, καὶ μεταδιδακτορικὲς ἐργασίες στὸν τομέα τῆς Διδακτικῆς τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ στὴν Ἐρμηνεία καὶ Ἐκτέλεση Ψαλτικῆς. Ἐκανε πρόσθετες εἰδικές

σπουδές στη «Θεωρία της Μουσικής μάθησης και διδακτικής». Δημιούργησε την ερευνητική και επιστημονική ομάδα Ευδρομούντες. Είναι Χοράρχης του Βυζαντινού Χορού «Ευδρομούντες» και του Γυναικείου βυζαντινού χορού «Ευνεάνιδες», Πρωτοψάλτης του Ιερού Ναού Αγίου Θεράποντος Κ. Τούμπας Θεσσαλονίκης, Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Εργαστηρίου Μουσικής Αγίου Θεράποντος Κ. Τούμπας και της Ορχήστρας Κοσμικής Ελληνικής Μουσικής και μέλος του Εργαστηρίου ποιητικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Εργαστήριο Ερμηνεία και Εκτέλεση Ψαλτικής - Διδακτική πρόβα. Προσέγγιση στο Φάκελο μαθημάτων «Δοξολογίες».

Το μάθημα Ερμηνεία και Εκτέλεση Ψαλτικής της Κατεύθυνσης Βυζαντινής Μουσικής εστιάζει στη σπουδή και πρακτική εφαρμογή του ισχύοντος ρεπερτορίου: Αργό Ειρμολόγιο, Αργές Δοξολογίες, Μεγάλη Τεσσαρακοστή, Χερουβικός Ύμνος, Κοινωνικός Ύμνος, Πολυέλεοι και Κρατήματα, Δοξαστάριον Ιακώβου, Καλοφωνικοί ειρμολογίες & επιλογή από όλα τα γένη μελοποιίας.

Τα μαθήματα οργανώνονται σύμφωνα με τη διάταξη των ιερών ακολουθιών και κατά ενότητες μελουργών των διαφόρων εποχών αναδρομικά από τους νεωτέρους στους παλαιότερους. Στόχος η κατάρτιση των φοιτητών: σε τεχνικές χρήσης της φωνής και διδασκαλίας της καλοφωνίας (μονωδίας), σε θέματα ρυθμικής αγωγής, χρόνου, ύφους, εκφράσεως, πλοκής, μελωδικών σχημάτων, σε ζητήματα μορφικότητας και σκηνικής διάρθρωσης του βυζαντινού μέλους σε σχέση με το λειτουργικό τυπικό και τις εκκλησιαστικές ακολουθίες.

Με βάση τις ατομικά διαπιστωμένες εκπαιδευτικές και καλλιτεχνικές ανάγκες του φοιτητή, ο διδάσκων επιλέγει και προτείνει για μελέτη (καθοδηγούμενη ή μη) τα κατάλληλα κατά περίπτωση μέλη ανά εξάμηνο από το κλιμακούμενης δυσκολίας ρεπερτόριο της βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής.

Γεώργιος Πατρώνας – Ευαγγελία Σπυράκου

Η διδασκαλία του Ακαθίστου Ύμνου στο μάθημα "Εισαγωγή στη βυζαντινή μουσική" στο Α' έτος σπουδών. Από τη Θεωρία στην πράξη. Διαδραστική προσέγγιση – εργαστήριο.

Το εργαστήριο αφορά στις διδακτικές διαδικασίες που ακολουθούνται προκειμένου οι πρωτοετείς φοιτητές του Τμήματος να εισαχθούν στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική ως προϊόν του ευρύτερου βυζαντινού πολιτισμού, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο. Στην παρουσίαση συμμετέχει το χορωδιακό σύνολο «Ευ Νεάνιδες» που αποτελεί γέννημα του μαθήματος «Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική» του Τ.Μ.Ε.Τ. ΠΑ.ΜΑΚ.

Αρχικά, παρουσιάζονται οι παράγοντες που προσδίδουν στο μάθημα συγκεκριμένη ονομασία, δομή και περιεχόμενο. Αναλύονται οι θεωρητικές και πρακτικές διαστάσεις του στο εύρος των δύο εξαμήνων του Α' έτους. Επίκεντρο του εργαστηρίου θα αποτελέσει η Ακολουθία του Ακαθίστου Ύμνου, η οποία θα λειτουργήσει ως μοντέλο για την ευκρινέστερη κατανόηση της διαδικασίας που ακολουθείται. Αφενός, οι φοιτητές/-τριες ενημερώνονται για τις συνθήκες σύνθεσης, τα στοιχεία

που σε διάφορα επίπεδα έχουν αναγάγει τον Ακάθιστο Ύμνο σε κορυφαίο έργο της βυζαντινής υμνογραφίας και μελοποιΐας και κυρίως τις κατά εποχές διαφοροποιούμενες επιτελεστικές πρακτικές όπως αποτυπώνονται σε τυπικές διατάξεις, μουσικά χειρόγραφα και εικονογραφικές πηγές. Αφετέρου, η σταδιακή εκμάθηση της ακολουθίας έχει ως τελικό διδακτικό αποτέλεσμα την παρουσίασή του εντός της λειτουργικής πράξης σε ναό με στόχο την αξιολόγηση των γνώσεων και της καλλιτεχνικής ερμηνείας.

Ιωάννης Ρουκούδης

Υπ. διδάκτωρ, Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης ΠΑΜΑΚ,
Εκπαιδευτικός Β/θμιας μουσικής εκπαίδευσης.

Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης (Κατεύθυνση Βυζαντινής Μουσικής) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Μεταπτυχιακές σπουδές στη Βυζαντινή Μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Από το 2021, υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και μόνιμος εκπαιδευτικός (γνωστικό αντικείμενο «Θεωρητικά Βυζαντινής Μουσικής») στη δημόσια Β/θμια μουσική εκπαίδευση (Μουσικό Σχολείο Αμυνταίου Ν. Φλώρινας). Κατά την εκπαιδευτική και καλλιτεχνική του δραστηριότητα στα Μουσικά Σχολεία έχει οργανώσει και διευθύνει Σύνολα Παραδοσιακής και Βυζαντινής Μουσικής στα πλαίσια πολλών μουσικών εκδηλώσεων και συναυλιών. Υλοποίησε ερευνητικά/καλλιτεχνικά πολιτιστικά προγράμματα στα πλαίσια των σχολικών δραστηριοτήτων Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Μέλος ερευνητικής ομάδας του ΠΑΜΑΚ στην Ι. Μ. Ξηροποτάμου (2010-2012). Το 2022 διορίστηκε από τη Ι. Μητρόπολη Θεσσαλονίκης Α' Ψάλτης στον παλαιό Ι. Ν. Οσίας Ξένης, Χαριλάου Θεσσαλονίκης.

Η βυζαντινή μουσική στα νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των μουσικών σχολείων. Ο ρόλος τους στη διδακτική διαδικασία.

Η βυζαντινή μουσική στα ΑΠΣ των μουσικών σχολείων, περιεχόμενο, σχεδιασμός, ανάπτυξη, στόχοι-προσδοκώμενα αποτελέσματα, εφαρμογή, προοπτικές, σύγχρονη πραγματικότητα, μοντέλα σχεδιασμού, ευελιξία προγράμματος, δράσεις, θεωρητικό και οργανωτικό πλαίσιο.

Άγγελος Σέφκας

Γεννημένος στη Θεσσαλονίκη το 1993, από πολύ μικρή ηλικία ασχολήθηκε με την Ψαλτική, αποκτώντας σύντομα το αντίστοιχο Πτυχίο και Δίπλωμα. Το 2012 εισήχθη στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ενώ το 2017 έλαβε μεταπτυχιακό δίπλωμα σπουδών από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ με τίτλο εργασίας: «Η Εκφωνητική Τέχνη και Σημειογραφία στην Ψαλτική (9ος - 14 ος & 19ος - 20ος αι.)». Το προηγούμενο έτος (2022)

ξεκίνησε την εκπόνηση της διατριβής του, ως υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του ΑΠΘ, με θέμα την Ανάγνωση και την Εκφώνησης αιογραφικών και άλλων λειτουργικών κειμένων από το Βυζάντιο ως τις μέρες μας. Παράλληλα, εργάζεται ως φιλόλογος στη δευτεροβάθμια ιδιωτική εκπαίδευση, ψάλλει από το 2012 στον Ι. Ν. Αγ. Δημητρίου Διαβατών και διδάσκει την Ψαλτική Τέχνη σε περισσότερα από 15 άτομα κυρίως νεαρής ηλικίας.

Η Τέχνη της εκφώνησης από τον 19ο στον 20ο αι. Τα παραδείγματα των ιεροψαλτών, Γεωργίου του Ραιδεστινού Β' και Ιακώβου Ναυπλιώτου.

Αναμφισβήτητα, στην περίοδο μετά τη Μεταρρύθμιση της βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής (1914) μεταξύ των σπουδαιότερων προσωπικοτήτων των πατριαρχικών αναλογίων μπορούν να συμπεριληφθούν ο Γεώργιος Ραιδεστηνός Β' και ο Ιάκωβος Ναυπλιώτης. Ο πρώτος είναι κυρίως γνωστός για το συγγραφικό του έργο (ίσως περισσότερο για τη Μεγάλη Εβδομάδα) και ο δεύτερος για τη διαύγεια και τον όγκο φωνής του. Ωστόσο, μάλλον θα πρέπει να γίνει μια πιο επισταμένη μελέτη του έργου τους για να αντιληφθούμε την πραγματική τους προσφορά, που είναι σαφώς μεγαλύτερη από τη νενομισμένη. Αμφότεροι, υπήρξαν κατά γενική ομολογία γνήσιοι φορείς της πατριαρχικής παραδόσεως, την οποία μάλιστα κατέγραψαν, ο Ραιδεστηνός σε μουσικό κείμενο και ο Ναυπλιώτης σε δίσκους. Μεταξύ άλλων, εξέχουσα θέση στο έργο τους και από ιστορικής και από μουσικολογικής άποψης, έχουν οι καταγραφές των αποστολικών και ευαγγελικών αναγνωσμάτων, καθώς είναι οι πρώτες ελληνικές καταγραφές που σώζονται στη Νέα Μέθοδο. Σε αυτήν ακριβώς την περίπτωση αξίζει να σταθεί κανείς, να μελετήσει, να αντιπαραβάλει και να συμπεράνει μια πληθώρα θέσεων για την προφορική και γραπτή παράδοση της Εκφωνητική Τέχνης στον χώρο της Πατριαρχικής Αυλής.

Χαράλαμπος Σιούφας

Βιογραφικό βλ. «Βιογραφικά Αρχόντων – Ιεροψαλτών», σ. 26.

Η Ψαλτική Τέχνη και ο σεβασμός στην Πατριαρχική Ψαλτική Παράδοση.

Ανάλυση περί του σωστού τρόπου του «ψάλλειν». Ανάγκη συνεχούς ακρόασης των Πατριαρχικών ψαλτών. Η ψαλτική παράδοση της Κωνσταντινούπολης. Η ψαλτική παράδοση του Πάνσεπτου Πατριαρχικού Ναού. Οι διδαχές και συμβουλές του Πρίγγου και του Στανίτσα. Ο σεβασμός στην Πατριαρχική Παράδοση και πως θα πρέπει να εκδηλώνεται και αποδεικνύεται από εμάς τους Ιεροψάλτες. Η διάσωση της Ψαλτικής Τέχνης κατά την Πατριαρχική Παράδοση, καθήκον όλων μας.

Ευαγγελία Σπυράκου

Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ), Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Μέλος Ε.Ε.Π. στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας από το 2017 με γνωστικό αντικείμενο «Ιστορία της Βυζαντινής Μουσικής» και μέλος του Εργαστηρίου Κριτικής Μουσικής Έρευνας του Τμήματος. Διδάκτορας Ιστορικής Μουσικολογίας από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (2005) και απόφοιτος Μουσικολογίας και Μουσικής Παιδαγωγικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1995). Διπλωματούχος Πιάνου, Αρμονίας και Βυζαντινής Μουσικής. Διεξάγει μεταδιδακτορική έρευνα στο Τ.Μ.Ε.Τ. με θέμα «Τέσσερα Χερουβικά της Νέας Μεθόδου σε Α΄ ήχο: μορφολογική ανάλυση, αισθητικά ζητήματα και επιτέλεση». Υπηρέτησε τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από το 1996 αρχικά ως καθηγήτρια Πιάνου στα Μουσικά Σχολεία Παλλήνης, Ξάνθης, Δράμας και επιπλέον ως Διευθύντρια στο Μουσικό Σχολείο Δράμας (2011-2017).

Είναι συγγραφέας των μονογραφιών: Οι Χοροί των ψαλτών κατά τη βυζαντινή παράδοση (2008) και On the Historically Informed Performance of the Psaltic Art: The Byzantine Chorós (υπό έκδοση 2023, Editura Universității Naționale de Muzică București). Εκτός της συμμετοχής σε ερευνητικό πρόγραμμα, σε διεθνή μουσικολογικά συνέδρια, συλλογικούς τόμους, πρακτικά συνεδρίων και οργανωτικές και επιστημονικές επιτροπές συνεδρίων, είναι μέλος επιστημονικών εταιρειών και γνωμοδότης για άρθρα που στάλθηκαν προς δημοσίευση σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Επιπλέον, έχει συνεισφέρει ως Ειδική Επιστήμων-Εμπειρογνώμων στο Πρόγραμμα Σπουδών Πιάνου (Υποχρεωτικό Πιάνο και Πιάνο Επιλογής) Μουσικών Γυμνασίων και Λυκείων (Ι.Ε.Π.-2015). Είναι μέλος της γυναικείας Βυζαντινής Χορωδίας «Αγία Ανυσία» της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση (Ε.Ε.Μ.Ε.). Ερευνητικά ενδιαφέροντα: Ιστορικά Ενημερωμένη Επιτέλεση της Ψαλτικής, Ιστορία της Παιδαγωγικής της Ψαλτικής, Κοινωνιολογία της Μουσικής, Βυζαντινή Μουσική και Πολιτική Θεωρία, Ιερά Ηχοτοπία.

Περί της μουσικής εκπαίδευσης του επαγγελματία Βυζαντινού Ψάλτη και Αναγνώστη: ζητήματα μεθοδολογίας, μαθησιακών αποτελεσμάτων και ηλικιακών επιπέδων.

Ο Χρυσάνθος ο εκ Μαδύτων ορίζει στο *Μέγα Θεωρητικό* του τα προσόντα και κριτήρια για το «καλόν τοῦ ψάλτου». Καταλήγει ότι εφόσον κάποιος τα διαθέτει και θέλει να διδαχθεί «τά Μουσικά, πρέπει νά μὴν εἶναι οὔτε ἀνήλικος, οὔτε παρήλιξ· ἤγουν νά μὴν εἶναι κατώτερος ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν δεκατριῶν χρόνων, οὔτε πάλιν γέρων». Προτείνει μάλιστα να μην ασχοληθεί με την εκπαιδευτική διαδικασία παραπάνω από τρία χρόνια.

Αναπόφευκτα προκύπτει το ερώτημα: Οι προτάσεις του Χρυσάνθου αποτελούν μία αναδιατύπωση των βυζαντινών προτύπων για την εκπαίδευση των ψαλλόντων ή μία κατ' οικονομίαν πρόταση για τις ανάγκες για την εποχή του;

Σκοπός της παρούσας συνεισφοράς είναι η εστίαση και φανέρωση της μουσικής εκπαίδευσης των επαγγελματιών ψαλλόντων ως αποκορύφωμα της πολυεπίπεδης διαδικασίας απόκτησης δεξιοτήτων και γνώσεων που εκκινούσε με ευθύνη της Εκκλησίας για το Βυζαντινό πολίτη από την παιδική ηλικία και προεκτεινόταν στο σύνολο του Κλήρου όλων των βαθμίδων. Θα παρουσιαστούν: η διάρκεια της εκπαίδευσης, τα ηλικιακά επίπεδα, οι διδάσκοντες, η μεθοδολογία και οι γνώσεις και δεξιότητες ανά επίπεδο. Τόσο η συμπεριληπτική μουσική διαπαιδαγώγηση των Βυζαντινών όσο και οι πτυχές της εξειδικευμένης προετοιμασίας και της δια βίου μάθησης των ψαλλόντων θα τεκμηριωθούν διεπιστημονικά με συνεξέταση πηγαίου υλικού από ιστορικές διηγήσεις, τελετουργικές διατάξεις τυπικών και μουσικών χειρογράφων, κρατική νομοθεσία και μουσική εικονογραφία.

Χαράλαμπος Συμεωνίδης

Εκπαιδευτικός Μουσικού Σχολείου Ιλίου, Ειδικός Επιστήμονας Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Γεννήθηκε στην Αθήνα, έζησε και εργάστηκε από το 1973 στην Θεσσαλονίκη, από 2009 κατοικεί στην Αθήνα (Μαρούσι) και εργάζεται στο Μουσικό Σχολείο Ιλίου, ενώ από τον Νοέμβριο του 2014 είναι Πρωτοψάλτης του Ι.Ν. Αγ. Ελευθερίου Οδού Αχαρνών. Κατέχει δίπλωμα Μουσικοδιδασκάλου Βυζαντινής Μουσικής (1995, Απ. Ιωαννίδης – Δημ. Σουρλαντζής), καθώς και δίπλωμα κλασικής κιθάρας (1989, Κ. Κοτσιώλης) και πτυχία Αντίστιξης και Αρμονίας.

Από το 1981 εργάστηκε ως καθηγητής κιθάρας διαδοχικά στο Δημοτικό Ωδείο Καβάλας, στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης και στο Σύγχρονο Ωδείο Θεσ/νίκης. Το 1991-2000 δίδαξε στο Πολιτι-στικό ΙΕΚ Θεσ/νίκης, Βυζαντινή Σημειογραφία σε Η/Υ. Από το 1991 ως το 2006 ήταν υπεύθυνος σπουδών στο Ωδείο Γαλαξίας Θεσσαλονίκης, όπου δίδαξε αρχικά κιθάρα και ανώτερα θεωρητικά και κατόπιν (από το 1996) βυζαντινή & παραδοσιακή μουσική, θεωρητικά παραδοσιακής μουσικής, βυζαντινή χορωδία, δημοτικό τραγούδι & ταμπουρά. Από το 2003 ως το 2006 δίδαξε στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης ως καθηγητής βυζαντινής Μουσικής.

Από το 2001 ως το 2004 ήταν διοργανωτής και καλλιτεχνικός δ/ντής του ετήσιου φεστιβάλ «Μικρές Μουσικές Πατρίδες» για την προβολή της Παραδοσιακής μουσικής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού. Ακόμα, συνεργάστηκε με το ΥΠΠΟ για την καλλιτεχνική δ/ση μεγάλων γεγονότων Πολιτισμού στο Μέγαρο Μουσικής Θεσ/νίκης και στο Βασιλικό Θέατρο. Το 2000 δημιουργεί και διευθύνει την ιστορική Μουσική Σκηνή Παραδοσιακής μουσικής της Θεσσαλονίκης «Μπαμ Τερλελέ», ενώ από το 2005 ως το 2009 είχε την καλλιτεχνική διεύθυνση του Ιστορικού Χώρου της Θεσ/νίκης «ΑΙΓΛΗ – ΓΕΝΙ ΧΑΜΑΜ».

Από το 2009 ασχολείται συστηματικά με τη μουσικολογική και τεχνολογική έρευνα στο χώρο της εκκλ. Βυζαντινής μουσικής και παρουσιάζει τη δουλειά του σε συνέδρια και περιοδικά:

Το 2015, εκλέχθηκε και διορίστηκε από το ΥΠΕΠΘ ως Συντονιστής Αξιολογητών του Υποέργου 10 με τίτλο: «Αξιολόγηση Γενικού Λυκείου, Μουσικών και Καλλιτεχνικών Λυκείων» της ενταγμένης Πράξης με τίτλο: «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών», για τα Νέα

Προγράμματα Σπουδών της Ελληνικής Παραδοσιακής και Βυζαντινής Μουσικής και το 2016, εισηγητής 2ο Διεθνές Μουσικολογικό και Διεπιστημονικό Συνέδριο του Τομέα Ψαλτικής Τέχνης και Μουσικολογίας της ΑΘΣΒ.

Την περίοδο 2013 έως 2015 διετέλεσε Έφορος στο Δ. Σ. του Πανελληνίου Συνδέσμου Ιεροψαλτών Αττικής «Ιωάννης ο Δαμασκηνός και Ρωμανός ο Μελωδός, ενώ από το 2017 ως σήμερα εκλέγεται στο ΔΣ της Ομοσπονδίας Συλλόγων Ιεροψαλτών Ελλάδος (ΟΜΣΙΕ) ως Κοσμήτορας και από το 2022 ως Γενικός Γραμματέας. Στις πολλές εκδηλώσεις/διοργανώσεις της ΟΜΣΙΕ, συμμετείχε τόσο με Επιστημονικές Ανακοινώσεις σε Συνέδρια, όσο και ως χορωδός ή μονωδός, αλλά και Χοράρχης στις εμφανίσεις του «Μικρού Βυζαντινού Χορού» της ΟΜΣΙΕ.

Υπήρξε ένας από τους βασικούς πρωτεργάτες, στη δημιουργία το 2019, του Τμήματος «Ψαλτική Τέχνη – Βυζαντινή Μουσική» του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, συμβάλλοντας καίρια στη δομή και τη συγγραφή του Προγράμματος Σπουδών και του Οδηγού μελέτης του Τμήματος, στο οποίο διδάσκει το μάθημα Θεωρητικά Συγγραφαί της Ψαλτικής Τέχνης, ως Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό.

Έχει τιμηθεί από επίσημους φορείς της χώρας μας για το σύνολο της προσφοράς του στη Βυζαντινή Μουσική – Ψαλτική Τέχνη.

Η ψαλτική ως κατεξοχήν τέχνη και επιστήμη δια βίου μάθησης

Η εισήγηση ασχολείται με τις σύγχρονες μεθόδους, αφενός της διεύρυνσης των θεωρητικών και των επιστημονικών γνώσεων περί την Ψαλτική Τέχνη, αφετέρου σε πρακτικό επίπεδο, στις μεθόδους ουσιαστικής βελτίωσης των ερμηνευτικών ικανοτήτων των ιεροψαλτών και επίτευξη του «επιστημόνως ψάλλειν». Οι τομείς ερευνας και διδασκαλίας για την κατάκτηση των ανωτέρω στοιχείων, προσεγγίζονται μέσα από εκπονηθέντα προγράμματα δια βίου μάθησης, με θεματικούς κύκλους θεωρητικών προσεγγίσεων της ψαλτικής τέχνης, που απευθύνονται σε τελειόφοιτους, σε πτυχιούχους και σε διπλωματούχους Βυζαντινής Μουσικής. Έτσι οι σπουδαστές - αποδέκτες των προγραμμάτων -, διευρύνουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους, τόσο στο θεωρητικό, όσο και στο πρακτικό επίπεδο, στους τομείς/κατευθύνσεις που ακολουθούν:

1. Κατατομή κανόνα στη θεωρία (επιστήμη της αρμονικής) και την πράξη (Ταμπούρ, πολιτικό λαούτο, μονόχορδο πρωτότυπη αυθεντικής κατασκευής).
2. Απλές και προχωρημένες τεχνικές ανάλυσης φάσματος ήχου (φασματογραφήσεις), ηχογραφήσεων από παραδοσιακούς ερμηνευτές της ψαλτικής. Με τη χρήση σύγχρονων προγραμμάτων, δημιουργία κλιμάκων και επαλήθευση/αναπαραγωγή των ευρημάτων των φασματογραφήσεων.
3. Μελέτη & ανάλυση «αρμονικών» πραγματειών αρχαίων (Ευκλείδης, Πυθαγόρας, Αρχύτας, Πτολεμαίος) και νεότερων συγγραφέων (Παχυμέρης, Βρυέννιος). Αρχαίοι Ελληνικοί τόνοι και αρμονίες και η σχέση τους με τους ήχους της Ψαλτικής Τέχνης.
4. Γνωριμία και εντύπωση στο «χρόνο» της εκκλησιαστικής βυζαντινής μουσικής (απλός, διπλός, υποσκάζων, συνεπτυγμένος και άλογος χρόνος,).
5. Μελέτη και κατανόηση των «προθεωριών» και των «πραγματειών» του συνόλου της γραπτής παράδοσης της Ψαλτικής. Γνωριμία και αποσαφήνιση του σύνθετου «κουκουζέλειου» τροχού, του «κανονίου» του Γαβριήλ ιερομονάχου και της «σοφωτάτης παραλλαγής» του Ιωάννου ιερέως Πλουσιαδηνού.

6. Μελέτη της «εξηγητικής» γραφής Πέτρου Λαμπαδαρίου και των αναλυτικότερων γραφών που ακολούθησαν, μέχρι και τα «πρωτόγραφα» της Νέας Μεθόδου. Αντιπαραβολή «εξηγητικής» γραφής και αναλυτικότερων γραφών που ακολούθησαν, με τα «πρωτόγραφα» της Νέας Μεθόδου. Τέλος, αντιπαραβολή παλαιότερων γραφών (Ν. Χρυσάφου, Μπαλασίου, Γερμανού Ν. Πατρών κ.ά.) με τις εξηγήσεις στη Νέα Μέθοδο. Εντοπισμός & καταγραφή θέσεων και μελωδημάτων. 7. Πρακτική εξάσκηση στην εξήγηση στη Νέα Μέθοδο, μαθημάτων της γραφής Πέτρου Πελοποννησίου και των κατοπινών δασκάλων, έως τους Τρεις Διδασκάλους «εφευρέτες» της Νέας Μεθόδου. 8. Τέλος, με όπλο τη μελέτη και κατανόηση των «προθεωριών» και των «πραγματειών» του συνόλου της γραπτής παράδοσης της ψαλτικής, γίνεται ανάλυση μεγάλων οκτώηχων συνθέσεων και «δεινών θέσεων» παλαιών αλλά και νεώτερων μαθημάτων, καθώς και πρακτική επαλήθευση των θεωρητικών ευρημάτων.

Χρυσόστομος Χατζηγεωργίου

Υποψήφιος Διδάκτωρ, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Ο Χρυσόστομος Χατζηγεωργίου γεννήθηκε στον Βόλο το 1992. Είναι διπλωματούχος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός και Μηχανικός Υπολογιστών (2010-2015) και κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στην Επιστήμη και Τεχνολογία Ηλεκτρολόγου Μηχανικού (2015-2017).

Είναι πτυχιούχος ανώτερων θεωρητικών (αρμονίας, αντίστιξης και φυγής) καθώς και διπλωματούχος Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής. Παίζει ακκορντεόν και αποτελεί ενεργός μέλος της παραδοσιακής ορχήστρας Ιωνίας στην πόλη του Βόλου, με την οποία συμμετέχει σε συναυλίες σε Ελλάδα (Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης) και εξωτερικό.

Από το 2019 είναι Υποψήφιος Διδάκτορας του τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Από την μέχρι τώρα έρευνά του, έχουν δημοσιευθεί τρεις (3) εργασίες του σε πρακτικά συνεδρίων, αναγνωρισμένα από την επιστημονική κοινότητα.

Παράλληλα, το 2019 εισάγεται στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στον τομέα της Ερμηνείας και Εκτέλεσης Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής, όπου είναι τελειόφοιτος. Εκεί παρακολουθεί μαθήματα ερμηνείας, μετρικής, ρυθμικής και αισθητικής με τον Καθηγητή Dr. Αρχ. Νεκτάριο Πάρη, ορθογραφίας και διδακτικής της Βυζαντινής Μουσικής με τον Επίκουρο Καθηγητή Dr. Γεώργιο Πατρώνα, Ιστορίας της Βυζαντινής Μουσικής και Λειτουργικής με την Dr. Σπυράκου Ευαγγελία καθώς και θέματα Μορφολογίας της Βυζαντινής Μουσικής με τον Dr. Βασίλειο Βασιλείου. Ακόμη, εντάσσεται στην ερευνητική ομάδα Ευδρομούντες με επιστημονικά υπεύθυνο τον Επίκουρο Καθηγητή Dr. Γεώργιο Πατρώνα.

Διακονεί ως Λαμπαδάριος στον Ιερό Ναό Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου Νέας Ιωνίας Βόλου. Εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα ως μηχανικός. Είναι παντρεμένος και πατέρας ενός παιδιού.

Καταγραφή και συγκριτική μελέτη μουσικών θέσεων από τα Ειρμολόγια του Πέτρου Πελοποννησίου και του Ιωάννου Πρωτοψάλτου με σύγχρονες τεχνικές.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική, έχει ο τρόπος με τον οποίο ο κάθε συνθέτης αποτυπώνει την μουσική του αντίληψη πάνω σε ένα συγκεκριμένο μουσικό κείμενο, κάνοντας χρήση συνθετικών τεχνικών και κανόνων. Ακόμη μεγαλύτερο ενδιαφέρον, αποτελεί η παρατήρηση αυτών των τεχνικών μέσα στην πάροδο των χρόνων. Κατά πόσο έχουν διατηρηθεί οι κανόνες και κατά πόσο ο μεταγενέστερος συνθέτης έχει βασιστεί σε μουσικές θέσεις του προγενέστερου, για το ίδιο ποιητικό κείμενο.

Προκειμένου να γίνει αυτή η μελέτη, έγινε η ανάπτυξη εφαρμογής η οποία παρουσιάζει την ακριβή συνθετική προσέγγιση την οποία ακολούθησε ο κάθε συνθέτης για συγκεκριμένα κομμάτια του ποιητικού κειμένου. Η παρατήρηση αυτή των συνθέσεων, μας οδηγεί σε ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με την τήρηση των συνθετικών κανόνων, αλλά ταυτόχρονα μπορεί να βοηθήσει και στην καταγραφή νέων.

Γεώργιος Χατζηχρόνου

Άρχων Ύμνωδός της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας

Βιογραφικό βλ. «Βιογραφικά Αρχόντων – Ιεροψαλτών», σ. 27.

Διδακτέα ύλη – γενικός ιεροψαλτικός προσανατολισμός νέες προτάσεις.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....